

Laadittu vastaanottajalle
Nord Stream 2 AG

Päiväys
Maaliskuu 2017

Asiakirjan numero
W-PE-EIA-PFI-REP-805-030700FI-01

NORD STREAM 2 SOSIAALISTEN VAIKUTUS- TEN ARVIOINTI – RAPORT- TI SUOMEN RANNIKKOALU- EELLA TEHDYSTÄ ASUKAS- KYSELYSTÄ

NORD STREAM 2

Sosiaalisten vaikutusten arviointi – raportti Suomen rannikkoalueella tehdystä asukaskyselystä

Versio **01**
Päiväys **20.3.2017**

Asiakirjan tun- **W-PE-EIA-PFI-REP-805-030700FI**
niste
Viite **1100019533 / PO16-5068**

NORD STREAM 2

Sosiaalisten vaikutusten arviointi – raportti Suomen rannikkoalueella tehdystä asukaskyselystä

SISÄLLYS

1.	Johdanto	1
2.	Menetelmät	2
2.1	Kyselyn suunnittelu ja toteutus	2
2.2	Tietojen analysointi	2
2.3	Datan validointi	3
3.	Tulokset	8
3.1	Vastaajien taustatiedot	8
3.2	Nord Stream 2 -hankkeen tuntemus ja mielipiteet hankkeesta	11
3.3	Lisäkommentit	20
4.	Tulosten yhteenveto	22

LIITTEET

Liite 1

Saatekirje, projektin kuvaus ja kyselylomake

1. JOHDANTO

Nord Stream 2 AG suunnittelee kahden vedenalaisen maakaasuputkilinjan rakentamista Itämereen. Noin 1200 kilometrin pituisten putkilinjojen reitin on suunniteltu kulkevan Venäjään kuuluvalta Suomenlahden etelärannikolta Suomen, Ruotsin ja Tanskan aluevesien kautta Saksan rannikolle Lubminiin.

Nord Stream 2 -putkilinjahanke perustuu olemassa olevaan Nord Stream -putkilinjojärjestelmään, joka rakennettiin vuosina 2010–2012. Aiempaa hanketta toteutettaessa urakoitsija, joka vastasi Nord Stream -hankkeen putkien pinnoituksesta ja logistiikasta, varastoi putkia Hangon satamassa sijaitsevaan väliaikaiseen varastoon ja Kotkassa Mussalon satamassa sijaitsevaan laitokseen, jossa putkia myös pinnoitettiin betonipinnoitteella. Nord Stream -putkilinjat otettiin käyttöön vuosina 2011 ja 2012.

Huhtikuussa 2016 kyselyä tehtäessä esillä olleiden Nord Stream 2 -hanketta koskevien suunnitelmien mukaan tavarantoimittajien maalla tapahtuvia, hankkeeseen liittyviä toimintoja ja joitakin lisätoimintoja on tarkoitus suorittaa Kotkassa ja Hangossa, jotka sijaitsevat Suomen etelärannikolla.

Suomen osuudella Nord Stream 2 -hankkeeseen sovelletaan lakisääteistä kansallista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA). YVA-menettelyn aikana tehdyt arvioinnit on suorittanut Nord Stream 2 -hankkeen ympäristökonsultti Ramboll Finland Oy. Arvioinnissa otetaan huomioon myös hankkeen vaikutus asuin ympäristön viihtyisyyteen, terveellisyys ja turvallisuuteen. Tietoja ja mielipiteitä hankkeen vaikutusten arvioimiseksi kerättiin muun muassa toteuttamalla kysely Suomen rannikkoalueen asukkaille.

Kyselyn toteutusta ja tietojen analysointia koskevia menetelmiä käsitellään luvussa 2 ja tuloksia luvussa 3. Tulosten yhteenveto esitetään luvussa 4. Tarkempaa tietoa suunnitellusta hankkeesta annetaan liitteessä 1 olevassa projektin kuvauksessa.

2. MENETELMÄT

2.1 Kyselyn suunnittelu ja toteutus

Ramboll Finland Oy toteutti Suomen rannikkokuntien asukkaille suunnatun kyselyn, jolla selvitettiin yleistä mielipidettä Nord Stream 2 -putkilinjahankkeesta ja sen mahdollisista vaikutuksista. Kysely koostui 19 kysymyksestä, joiden avulla kerättiin tietoa vastaajien taustasta (Kysymykset 1–7), Nord Stream 2 -hankkeen tuntemuksesta (Kysymykset 8–11) ja suunniteltujen toimien mahdollista vaikutusta koskevista mielipiteistä (Kysymykset 12–18). Vastaajat saivat myös esittää lisäkommentteja (Kysymys 19). Kyselylomake on esitetty liitteessä 1.

Kysely lähetettiin satunnaisesti valitulle vastaajajoukko 25 rannikkokunnassa (Espoo, Föglö, Hamina, Hanko, Helsinki, Inkoo, Kaarina, Kemiönsaari, Kirkkonummi, Kotka, Kökar, Lemland, Loviisa, Maarianhamina, Naantali, Parainen, Porvoo, Pyhtää, Raasepori, Salo, Sauvo, Sipoo, Siuntio, Turku ja Virolahti). Näiden kuntien asukkaille lähetettiin postissa 2000 kyselylomaketta 15. huhtikuuta 2016. Valintakriteerien mukaisesti kysely lähetettiin vain talouksiin, joissa oli 18–80-vuotiaita asukkaita ilman suoramarkkinointikieltoa. Alueella, johon kysely lähetettiin, oli kaikkiaan 1 021 109 asukasta 648 703 taloudessa, jotka täyttivät valintakriteerit. Kysely lähetettiin kustakin valitusta taloudesta satunnaisesti valitulle 18–80-vuotiaalle aikuiselle (Taulukko 1). Ensimmäiseen lähetykseen sisältyi saatekirje, kyselylomake, Nord Stream 2 -hankkeen kuvaus ja vastauskuori, jonka postimaksu oli maksettu valmiiksi. Talouksiin, joista ei ollut tullut vastauksia alkuperäiseen määräaikaan eli 29. huhtikuuta 2016 mennessä, lähetettiin muistutuskirje. Kirjeessä ilmoitettiin vastaamisen määräajan pidentämisestä 4. päivään toukokuuta 2016 asti. Vastauksia oli 16. päivään toukokuuta 2016 mennessä saatu 305.

Joidenkin rannikkoalueen talouksien asukkaat kuuluvat ruotsinkieliseen väestöön. Jotta kukin vastaaja sai vastata omalla äidinkielellään, taloudessa käytettävä kieli selvitettiin satunnaisotosta tehtäessä. Talouksiin lähetettiin kaikkiaan 226 ruotsinkielistä ja 1774 suomenkielistä kyselylomaketta. Palautetuista 305 kyselylomakkeesta ruotsinkielisiä oli 33 ja suomenkielisiä 272. Analyysiä varten kaikki vastaukset kerättiin yhteen, eikä niitä analysoitu erikseen vastaajan kielen perusteella.

Taulukko 1. Tilastotietoja kyselyn toimittamisesta

	Kyselyalueen asukasmäärä	Talouksien määrä	Kriteerit täyttävien asukkaiden määrä	Kriteerit täyttävien talouksien määrä	Toimitettujen lomakkeiden määrä	Palautettujen lomakkeiden määrä	Vastausprosentti
Kyselyn jakelualue	1 459 048	738 446	1 021 109	648 703	2 000	305	15,3%

Lomakkeet käsiteltiin nimettöminä ja ehdottoman luottamuksellisesti. Yksittäisten vastaajien tunnistaminen ei ollut missään vastausten käsittelyvaiheessa mahdollista, ellei vastaaja ollut erikseen kirjoittanut nimeään kyselylomakkeeseen (anonyymi kysely). Kyselylomakkeiden tulostamisesta ja jakelusta sekä palautettujen kyselyiden optisesta luennasta vastasi JP-Postitus, joka ainoana tahona käsitteli osoitetietoja. Osoitetietoja käytettiin vain kyselyn ja siihen liittyvän ilmoituskirjeen toimittamiseen vastaajille. Vastaukset palautuivat JP-Postitukselle, joka muunsi lomakkeet sähköiseen muotoon ja toimitti kyselyvastausten tiedot Ramboll Finland Oy:lle.

2.2 Tietojen analysointi

Ramboll analysoi kyselyn tulokset. Tietoja käsiteltiin tilastollisella laskentasovelluksella (Excel-pohjaisella Tixel-sovelluksella). Tilastollisessa analyysissä otettiin huomioon kaikki 16. toukokuuta 2016 mennessä tulleet vastaukset, lukuun ottamatta yhtä lomaketta, jossa oli vastattu vain neljään ensimmäiseen, vastaajan taustaa koskevaan kysymykseen. Analysoitujen kyselylomakkeiden määrä (304 kpl) on riittävä tilastolliseen analyysiin. Analyysissä jokaisesta kysymyksestä tehtiin yksiulotteinen jakaumakäyrä. Useita lausumia käsiteltäviin kysymyksiin annetut vastaukset koottiin yhdeksi kaavioksi. Kahden kysymyksen ristiintaulukoinnin tuloksissa otettiin huomioon vain ne vastaukset, joissa oli vastattu kumpaankin analysoituun kysymykseen.

Tilastollista merkitsevyyttä taustamuuttujien (vastaajan sukupuoli, ikäryhmä, ammatti/asema sekä vakinaisen ja loma-asunnon sijainti) suhteen tutkittiin khiin neliö -testillä. Kysymysten tilastollista merkitsevyyttä suhteessa siihen, miten hyvin vastaaja tunsi Nord Stream -putkilinjahankkeen seurannan tulokset ja mitä hän tiesi Nord Stream 2 -hankkeesta sekä mitä mieltä hän oli hankkeen vaikutuksista Suomenlahteen, analysoitiin myös khiin neliö -testillä. Tulosten tarkastelussa käsitellään vain niitä tilastollisesti merkitseviä tuloksia, joilla on käytännön merkitystä kyselyn ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnin kannalta.

2.3 Datan validointi

Puuttuvat vastaajat

Vastaajia pyydettiin ilmoittamaan kyselylomakkeessa vakituinen asuinpaikkansa. Seitsemän vastaajaa ilmoitti, että heidän vakituinen asuinpaikkansa oli muualla kuin jossakin mainituista 25 kunnasta, ja yksi vastaaja ei vastannut lainkaan tähän kysymykseen. Näin ollen kahdeksan vastausta tuli kunnista, joita ei määritelty tarkemmin. Yli puolet vastaajista asui vakituisesti Helsingissä tai Espoossa eli pääkaupunkiseudulla sijaitsevilla Suomen suurimmissa kaupungeissa. Loput vastauksista jakaantuivat eri kuntiin (Taulukko 2). Vaikka Ahvenanmaalla sijaitseva Föglön kunta kuuluikin otanta-alueeseen, sinne ei toimitettu kyselylomakkeita satunnaisotannan vuoksi. Hangosta, Kemiönsaaresta ja Sauvosta saatiin vain yksi vastaus. Kökarin ja Lemlandin kunnista ei tullut yhtään vastausta. Kuten taulukosta 2 voi nähdä, kyseisissä kunnissa on vähän asukkaita ja niihin lähetettiin vain vähän kyselylomakkeita. Lisäksi ne sijaitsevat suhteellisen kaukana putkilinjan reitistä.

Koska useasta kunnasta tuli vain muutama vastaus, vastauksista muodostettiin vakituisen asuinpaikan mukaan kolme luokkaa: Helsingissä/Espoossa asuvat, Etelä-Suomen itäisellä rannikkoalueella asuvat ja Etelä-Suomen läntisellä rannikkoalueella asuvat. "Itärannikkoon" luettiin kuuluviksi kaikki Helsingistä itään sijaitsevat kunnat (Hamina, Kotka, Loviisa, Porvoo, Pyhtää, Sipoo ja Virolahti) ja "Länsirannikkoon" Helsingistä länteen sijaitsevat kunnat (Föglö, Hanko, Inkoo, Kaarina, Kemiönsaari, Kirkkonummi, Kökar, Lemland, Maarianhamina, Naantali, Parainen, Raasepori, Salo, Sauvo, Siuntio ja Turku). Tilastotietoja kyselylomakkeen toimittamisesta edellä mainittuihin kolmeen luokkaan kuuluvilla alueilla on esitetty taulukossa 3.

Taulukko 2. Tietoja otanta-alueen kuntien väestöstä sekä toimitetuista ja palautetuista kyselylomakkeista

Kunta	Väestö- määrä	Kriteerit täyttävien talouksien määrä	Toimitettujen lomakkeiden määrä	Palautettujen lomakkeiden määrä	Vastauspro- sentti (%)
Espoo	266 692	106 913	303	50	16,5
Föglö	568	236	-	-	-
Hamina	20 497	9 228	28	5	17,9
Hanko	8 599	4 073	14	1	7,1
Helsinki	614 315	283 465	832	114	13,7
Inkoo	5 447	2 159	8	3	37,5
Kaarina	32 128	12 735	49	10	20,4
Kemiönsaari	6 871	3 009	7	1	14,3
Kirkkonummi	38 430	14 647	47	7	14,9
Kotka	53 629	24 934	81	16	19,8
Kökar	247	113	2	0	0
Lemland	2 002	774	3	0	0
Loviisa	15 108	6 733	24	1	4,2
Maarianhamina	11 443	5 545	15	3	20,0
Naantali	18 796	7 971	28	3	10,7
Parainen	15 366	6 414	37	4	10,8
Porvoo	49 524	20 803	64	10	15,6
Pyhtää	5 246	2 126	10	3	30,0
Raasepori	27 671	12 250	48	8	16,7
Salo	53 003	23 292	86	10	11,6
Sauvo	3 001	1 227	7	1	14,3
Sipoo	19 579	7 322	20	2	10,0
Siuntio	6 069	2 299	10	2	20,0
Turku	181 584	89 022	270	41	15,2
Virolahti	3 233	1 413	7	2	28,6
Muut (ei määritelty)				8	
Yhteensä	1 459 048	648 703	2 000	305	15,3

Taulukko 3. Tilastotietoja kyselyn toimittamisesta kolmeen luokkaan jaetulla kyselyn jakelualueella

	Toimitettujen lomakkeiden määrä	% kaikista toimitetuista lomakkeista	Palautettujen lomakkeiden määrä	% kaikista palautetuista lomakkeista	Vastauspro- sentti
Helsinki ja Espoo	1 135	57%	164	54%	14,4%
Itärannikko (7 kuntaa)	234	12%	40	13%	17,1%
Länsirannikko (16 kuntaa)	631	32%	93	30%	14,7%
Muut (ei määritelty)			8	3%	
Koko kyselyalue	2 000	100%	305	100%	15,3%

Toimitetuista 2000 lomakkeesta palautui 305, joten vastausprosentti oli 15,3. Kuten taulukosta 3 näkyy, palautettujen kyselylomakkeiden prosenttimäärä vastasi toimitettujen kyselylomakkeiden prosenttimäärää kolmeen luokkaan (Helsinki/Espoo, Itärannikko ja Länsirannikko) jaetuissa kunnissa. Vastausprosentti on alhaisempi kuin vastaavissa Suomessa tehtävissä asukaskyselyissä yleensä. Pääasiallisina syinä vastaamatta jättämiseen pidetään hanketta koskevan tiedon ja kiinnostuksen puutetta. Valtaosa vastaajista ei ollut tutustunut hankkeeseen: vain 28 prosenttia oli seurannut hanketta koskevaa uutisointia ja tiesi jotain siitä. Erittäin hyvin hankkeen tunsivat vain muutamat henkilöt (Kuva 10, s. 11). Kyselyn jakelualue oli suhteellisen laaja (otokseen kuuluvat vastaajat asuivat 25 rannikkokunnassa), mikä on myös voinut vaikuttaa vastaamiseen, jos vastaaja ei ole pitänyt aiheita kiinnostavana tai itseään koskevana.

Ihmiset, joita asia huolestuttaa muita enemmän, kertovat useinkin luultavammin mielipiteensä ja vastaavat kyselyyn kuin ne, joille asia ei ole niin tärkeä.

Taulukko 4. Kyselyyn vastanneiden määrä Helsingissä, Espoossa ja Turussa verrattuna väkilukuun

	Aukkaita yhteensä	Naisia	Miehiä	18–65-vuotiaita	Yli 65-vuotiaita
Helsinki	612 664	53%	47%	81%*	19%*
Kyselyyn vastanneita Helsingissä	114	57%	43%	73%	27%
Espoo	260 753	49,5%	50,5%	83%*	17%*
Kyselyyn vastanneita Espoossa	50	50%	50%	66%	34%
Turku	183 824	52,5%	47,5%	77% **	23%**
Kyselyyn vastanneita Turussa	41	50%	50%	66%	34%
Kyselyyn vastanneita yhteensä	305	54%	46%	68%	32%
*Ikäryhmien prosenttiosuudet Helsingissä ja Espoossa on laskettu kaikista yli 18-vuotiaista					
**Turun osalta ikäryhmät olivat virallisten tilastojen mukaisesti 15–64-vuotiaat ja yli 65-vuotiaat					

Lähde: Helsingin kaupungin aluesarjat: www.aluesarjat.fi, Turun kaupungin tilastollinen vuosikirja 2014

Kun vastaajien taustatietoja verrattiin Helsingin, Espoon ja Turun väestöön, huomattiin, että ikääntyneiden ryhmä (yli 65-vuotiaat) oli kyselyn tuloksissa ylliedustettuna (Taulukko 4). Näyttää siltä, että vanhempi sukupolvi on innokkaampi vastaamaan kyselyihin kuin nuoremmat, mikä tulee usein esiin postitse tehtävissä kyselyissä. Vanhemman sukupolven ylliedustus voi aiheuttaa jonkin verran poikkeamaa tuloksissa. Ikääntyneiden ryhmän (yli 65-vuotiaat) ja muiden ikäryhmien tulosten välillä ei kuitenkaan ollut tilastollisesti merkitseviä eroja, joten voidaan pitää todennäköisenä, ettei ikääntyneiden ryhmän ylliedustus ole vaikuttanut kyselyn tuloksiin.

Puuttuva tieto

Kyselytiedoissa oli osittaiskatoa, mikä tarkoittaa, että jotkut vastaajat eivät olleet vastanneet osaan kysymyksistä. Suurin osa vastaajista oli kuitenkin vastannut kaikkiin kysymyksiin. Postitse tehtävässä kyselyssä ei vastausten antamista voida valvoa samalla tavoin kuin internetissä, jossa kysely voidaan laittaa niin, että vastaajan on vastattava kaikkiin kysymyksiin.

Vähäinen vastausten määrä on joidenkin kysymysten kohdalla ymmärrettävää. Tällaisia ovat muun muassa kysymykset, jotka koskevat vuosina 2010–2012 toteutetun putkilinjahankkeen tuntemusta tai suunnitellun hankkeen vaikutuksia. Jotkut ihmiset jättävät mieluummin vastaamatta, jos heillä ei ole asiasta mielipidettä tai jos asia ei heidän mielestään koske heitä itseään. Joitakin puuttuvia arvoja huomattiin olevan jopa sellaisissa kysymyksissä, joissa voi valita vaihtoehdon "en osaa sanoa". Arvojen puuttuminen näytti olevan satunnaista.

Kyselystä päätettiin tehdä käytettävissä olevien havaintojen analyysi, jossa otetaan huomioon kaikki käytettävissä oleva 304 vastaajalta saatu tieto. Imputointimenetelmiä ei käytetty, jotta käytettävien tapausten määrä pysyisi riittävän suurena. Tämän lähestymistavan vuoksi vastausten määrä vaihtelee kunkin kysymyksen kohdalla. Kysymyksiin annettujen ja puuttuvien vastausten määrät esitetään taulukossa 5. Kysymyksissä 6, 10, 11, 13 ja 14 puuttuvat vastaukset on laskettu keskimääräisesti kaikista kysymyksen lausumista, ja vaihteluväli on merkitty sulkeisiin. Kysymyksiin 9 ja 10 edellytettiin vastausta vain, jos kysymykseen 8 oli vastattu myönteisesti. Kysymyksiin 13 ja 14 edellytettiin vastausta vain, jos vastaajan vastauksessakysymykseen 12 arvioitiin hankkeella olevan mahdollisia myönteisiä ja/tai kielteisiä vaikutuksia. Kysymykseen 19 vastaaja sai kirjoittaa haluamiaan lisäkommentteja. Jos otetaan huomioon vain ne kysymykset, joihin kaikkien vastaajien odotettiin vastaavan, puuttuvien vastausten määrä koko kyselyssä oli keskimäärin kolme ja enimmillään yhdeksän prosenttia kaikista vastauksista. Kahden muuttujan ristiintaulukoinneissa puuttuvia havaintoja poistettiin pareittain eli mukaan otettiin vain ne havainnot, joissa vastaaja oli vastannut kumpaankin analysoituun kysymykseen.

Taulukko 5. Annettujen ja puuttuvien vastausten määrät kunkin kysymyksen osalta

Kysymys	Vastausten kokonaismäärä	Odotettuja vastauksia	Puuttuvia vastauksia verrattuna odotettuun määrään
Kysymys 1	297	304	7
Kysymys 2	303	304	1
Kysymys 3	301	304	3
Kysymys 4	303	304	1
Kysymys 5	298	304	6
Kysymys 6	300* (keskimäärin)	304	4* (min 2-max 8)
Kysymys 7	295	304	9
Kysymys 8	298	304	6
Kysymys 9**	184	196	12
Kysymys 10**	189	196	7
Kysymys 11	280* (keskimäärin)	304	24* (min 21-max 28)
Kysymys 12	299	304	5
Kysymys 13***	167* (keskimäärin)	176	9* (min 6-max 13)
Kysymys 14***	113* (keskimäärin)	123	10* (min 2-max 13)
Kysymys 15	292	304	12
Kysymys 16	298	304	6
Kysymys 17	296	304	8
Kysymys 18	296	304	8
Kysymys 19 (lisä-kommentteja)	76	-	-
* Kysymyksen kaikkien lausumien osalta puuttuvien vastausten määrään perustuva keskimääräinen arvo			
** Kysymyksiin 9 ja 10 edellytettiin vastausta vain, jos kysymykseen 8 oli vastattu myönteisesti			
*** Kysymyksiin 13 ja 14 edellytettiin vastausta vain, jos vastaajan vastauksessa kysymykseen 12 arvioitiin hankkeella olevan mahdollisia myönteisiä ja/tai kielteisiä vaikutuksia			

Kysymyksiin, joihin odotettiin tulevan 304 vastausta, annettujen vastausten todellinen määrä on esitetty kaaviossa isolla N-kirjaimella (esim. N=301 tarkoittaa, että tähän kysymykseen annettujen vastausten määrä oli 301). Kysymyksiin, joihin odotettiin vastauksia vähemmän kuin 304 (kysymykset 9, 10, 13 ja 14), annettujen vastausten määrä on merkitty pienellä n-kirjaimella. Vastaajien määrän vaihtelu on otettu tulosten analysoinnissa huomioon.

Epävarmuustekijät

Puuttuvat vastaajat ja tiedot voivat vääristää tuloksia, ellei kato jakaudu satunnaisesti. Kysymyksiin vastanneiden määrän vaihtelu ja se, että vastaajat ovat voineet ymmärtää jotkin kysymykset eri tavalla, voi aiheuttaa epävarmuutta tulosten analysoinnissa.

Kysymyksessä 11 vastaajia pyydettiin kertomaan mielipiteensä useista lausumista, jotka koskivat Nord Stream 2 -hanketta ja siihen liittyviä toimintoja. Kahdessa lausumassa kysyttiin yleistä kantaa Nord Stream 2 -hankkeeseen kokonaisuudessaan ("En ole vielä muodostanut mielipidettä hankkeesta" ja "Mielipiteeni Nord Stream 2 -hankkeesta on kaiken kaikkiaan myönteinen"). Vastaukset olivat ristiriitaisia, mikä voi olla merkki siitä, että kysymykset on ymmärretty osittain toisin kuin oli tarkoitus.

Vastaajista 64 ilmoitti, että heillä oli mielipide Nord Stream 2 -hankkeesta (oli eri mieltä lausumasta "En ole vielä muodostanut mielipidettä hankkeesta"), mutta siitä huolimatta 155 vastaajaa oli samaa mieltä lausumasta "Mielipiteeni Nord Stream 2 -hankkeesta on kaiken kaikkiaan myönteinen". Olisi voinut odottaa, että vastaajat, joilla ei ollut mielipidettä hankkeesta, olisivat vastanneet yleistä mielipidettä koskevaan lausumaan "En osaa sanoa". Näin ei kuitenkaan tapahtunut. Vastausten epä johdonmukaisuutta voi osittain selittää sosiaalinen suotavuus, eli kyselyyn vastaaja voi pyrkiä vastaamaan kysymyksiin tavalla, jota muut pitävät suotavana tai jota hän itse uskoo itseltään odotettavan, ja vastaa tämän vuoksi lausumiin myönteisesti. On mahdollista, että vastaajat ovat ymmärtäneet lausumat eri tavalla kuin oli tarkoitus ja vastanneet tämän vuoksi epä johdonmukaisesti. Jotkut vastaajat ovat voineet ajatella vain Nord Stream 2 -hankkeeseen liittyviä Suomessa tapahtuvaksi suunniteltuja toimintoja, toiset taas ovat ehkä pohtineet Nord Stream 2 -hanketta laajemmin koko Euroopan mittakaavassa. Vastausten epä-

johdonmukaisuuden vuoksi yksiselitteistä kuvaa vastaajien yleisistä mielipiteistä koskien Nord Stream 2 -hanketta ei ole mahdollista muodostaa pelkästään tämän kysymyksen perusteella.

Suomenkielisessä lomakkeessa oli kysymyksen 14 kohdalla virheellinen vastausvaihtoehto. Kysymyksessä 13, joka koski hankkeen kielteisiä vaikutuksia, yksi vaihtoehtoista oli "0=Ei kielteistä vaikutusta tai merkityksetön kielteinen vaikutus ". Kysymyksessä 14 tätä vastaavan vastausvaihtoehdon olisi pitänyt olla "0= Ei myönteistä vaikutusta tai merkityksetön myönteinen vaikutus ", mutta vaihtoehto oli vahingossa kirjoitettu "0=Ei myönteistä vaikutusta tai merkityksetön negatiivinen vaikutus ". Kunkin vastausvaihtoehdon alla oli kuitenkin numeroasteikko nolasta kolmeen, ja tulosten perusteella voidaan olettaa, ettei virhe ole vaikuttanut siihen, miten vastaajat ovat vastanneet, koska kysymyksen ohjeistuksessa vastaajia selkeästi pyydettiin arvioimaan myös hankkeesta mahdollisesti aiheutuvia myönteisiä vaikutuksia.

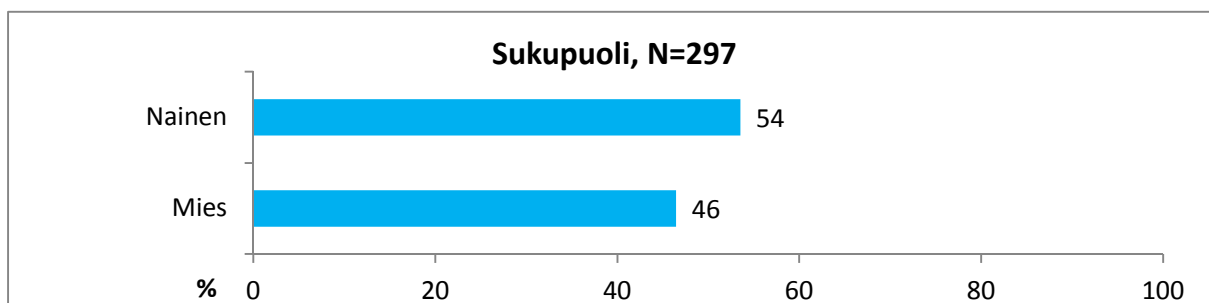
Kysymysten 7, 15, 16 ja 17 kuvauksissa annettiin tietoa vuosina 2010–2012 toteutetun Nord Stream -hankkeen arvioiduista vaikutuksista. Vaikutusten todettiin olleen etupäässä lyhytaikaisia tai vähäisiä, ja ainoana hankkeen aiheuttamana kielteisenä muutoksena mainittiin laivaliikenteen lisääntyminen. Koska Nord Stream -hankkeen vaikutuksia on seurattu, vastaajille päätettiin antaa tietoa seurannan tuloksista. Kysymysten alussa olevista kuvauksista voi saada sen käsityksen, että niillä ohjaillaan vastaajien mielipiteitä. Näin oli laita erityisesti kysymyksen 17 kohdalla. Siinä todettiin, etteivät kaksi ole-massa olevaa Nord Stream -putkilinjaa ole vaikuttaneet merkittävästi ammattikalastukseen, ja kysyttiin vastaajilta, olivatko he tästä huolimatta huolestuneita Nord Stream 2 -hankkeen vaikutuksista ammattikalastukseen. Kysymyksen muotoilu on saattanut vaikuttaa siihen, miten vastaajat ovat vastanneet. Erityisesti se on voinut vaikuttaa niihin vastaajiin, jotka pyrkivät yleensä vastaamaan sosiaalisesti suotavalta tavalla. Sosiaalinen suotavuus tarkoittaa, että vastaaja voi tiedostamattaan etsiä vihjeitä siitä, mikä on "oikea" tapa vastata, antaakseen vastauksen, jota hän uskoo kysyjän toivovan. Mielipiteeltään neutraali henkilö voi sosiaalisen suotavuuden vuoksi valita vaihtoehdon, jossa otetaan enemmän kantaa asiaan. Kommenttiosuudessa seitsemän vastaajaa oli kritisoinut joitakin kysymyksiä niiden johdattelevuudesta. Näihin vastaajiin ei sosiaalinen suotavuus ole todennäköisesti vaikuttanut yhtä paljon, koska he olivat asiasta tietoisia. Se, että kysymyksiä voitiin pitää johdattelevina, saattoi kuitenkin ärsyttää erityisesti kyselyyn kriittisesti suhtautuvia vastaajia. Näin ollen he saattoivat vastata jopa kriittisemmin, kuin muuten olisivat vastanneet. Kysymysten 15–18 tuloksista voidaan kuitenkin nähdä, että oli paljon vastaajia, jotka olivat huolestuneita hankkeen vaikutuksista tai pitivät niitä merkittävänä, mutta myös niitä, joita vaikutukset eivät huolestaneet. Samoin oli useita vastaajia, jotka eivät osanneet ilmaista mielipidettään asiasta.

Kyselyn tarkoituksena oli saada selville, rannikkoalueiden asukkaiden näkemyksiä Nord Stream 2 – hankkeesta ja siihen liittyvistä huolenaiheista. Yksi tällaisen kyselyn epävarmuustekijöistä voi olla se, että joitakin huolenaiheita jää huomioimatta. Koska usein asiasta eniten huolissaan olevat ihmiset todennäköisimmin kertovat mielipiteensä ja vastaavat kyselyyn, voidaan olettaa, että kyselyyn vastanneet henkilöt ovat tuoneet esille ihmisiä eniten huolestuttavat kysymykset.

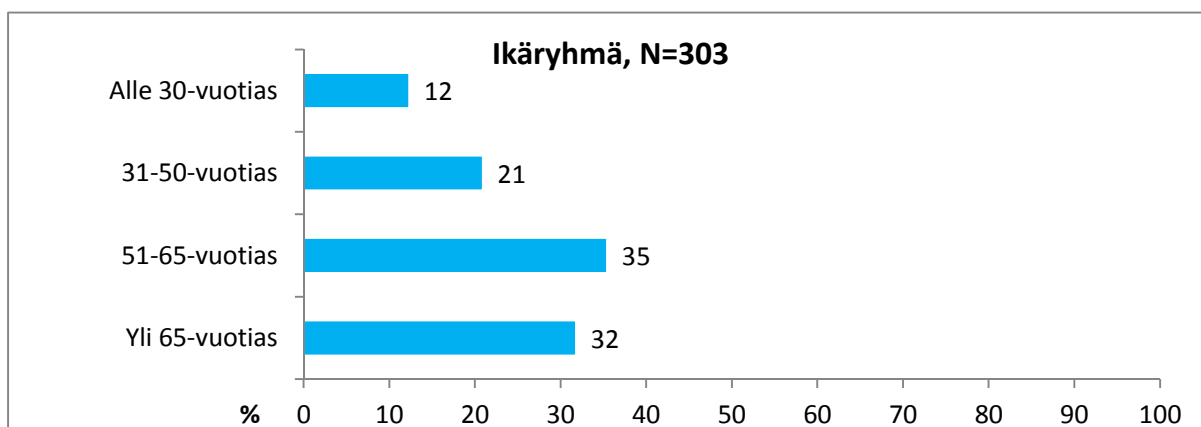
3. TULOKSET

Kysymyksiin, joihin odotettiin tulevan 304 vastausta, annettujen vastausten todellinen määrä on esitetty kaaviossa isolla N-kirjaimella. Kysymyksiin, joihin odotettiin vastauksia vähemmän kuin 304, annettujen vastausten määrä on merkitty pienellä n-kirjaimella.

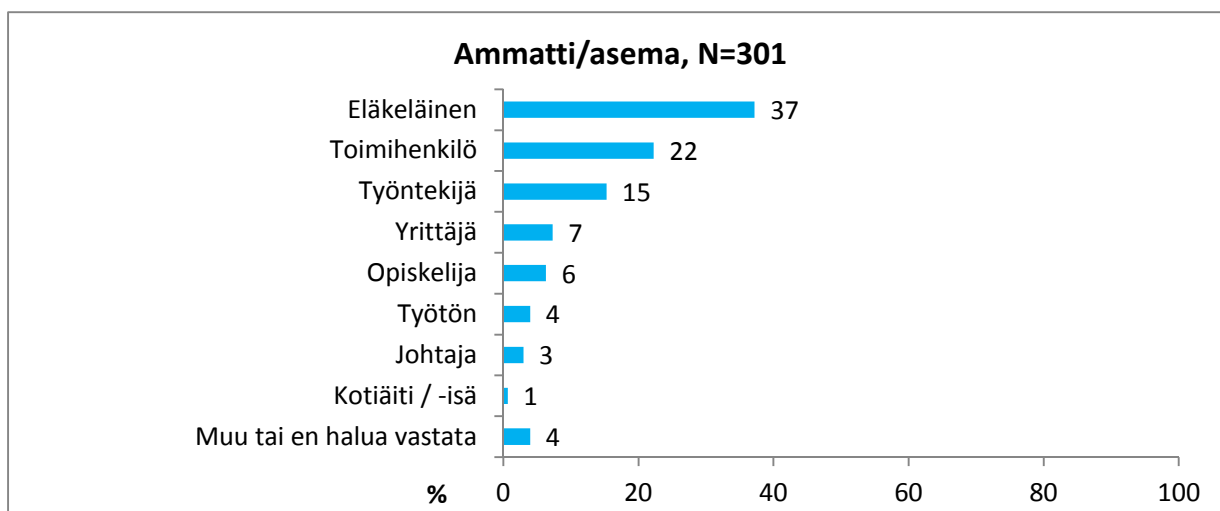
3.1 Vastaajien taustatiedot



Kuva 1. Vastaajien sukupuolijakauma

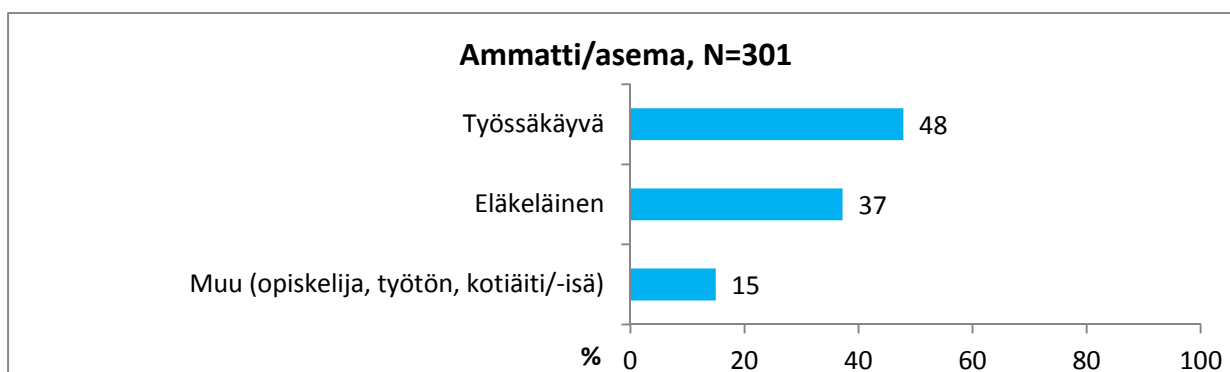


Kuva 2. Vastaajien ikäjakauma

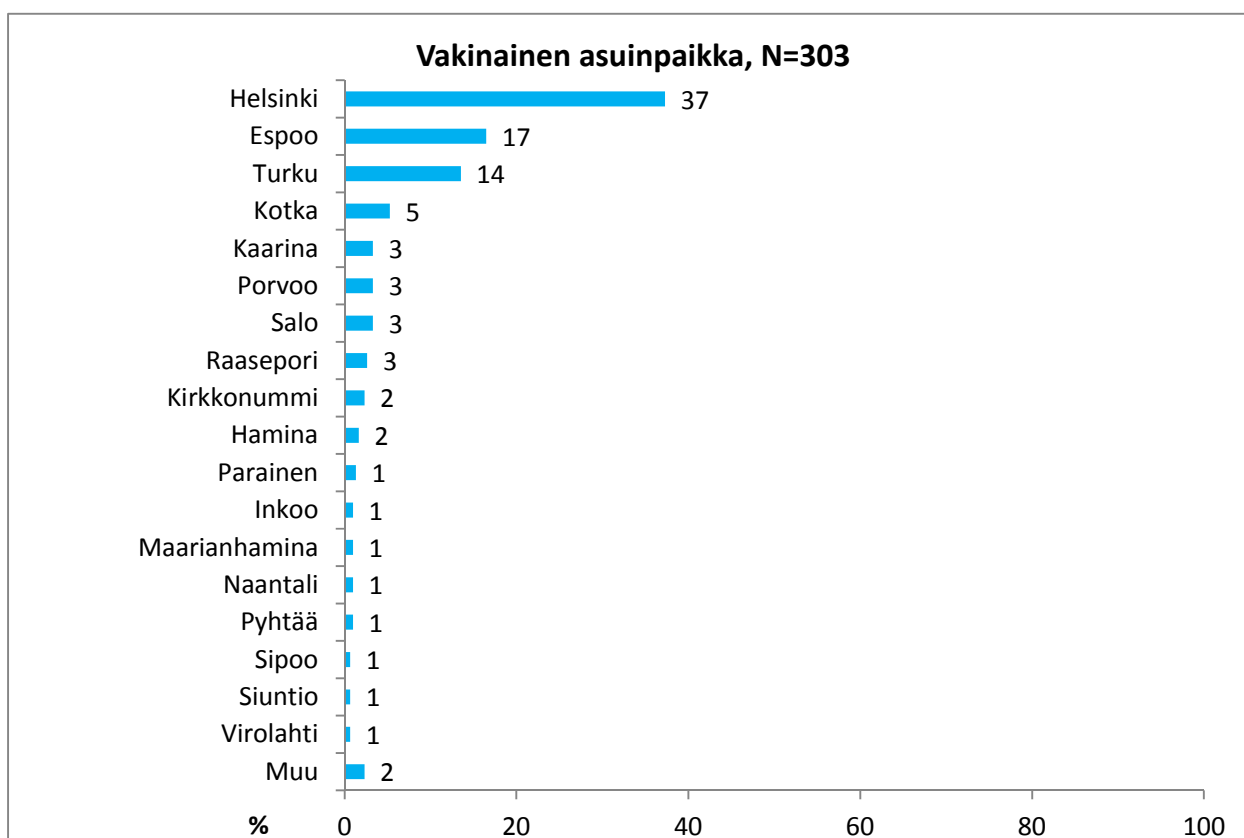


Kuva 3. Vastaajien ammatti/asema

Koska joihinkin ammattia tai asemaa kuvaaviin vastausluokkiin tuli vain vähän vastauksia (Kuva 3), alkuperäisistä yhdeksästä luokasta muodostettiin kolme luokkaa, tilastollisen analyysin mahdollistamiseksi. Kyseiset kuvassa 4 esitetyt kolme luokkaa ovat: "työssäkäyvät" ("toimihenkilö", "työntekijä", "yrittäjä" ja "johtaja"), "eläkeläiset" ("eläkeläinen") ja "muut" ("opiskelija", "työtön", "kotiäiti tai -isä" ja "muu"). Vastaajista 48 prosenttia oli työssäkäyviä, 37 prosenttia eläkeläisiä ja 15 prosenttia ryhmään "muut" kuuluvia (Kuva 4).



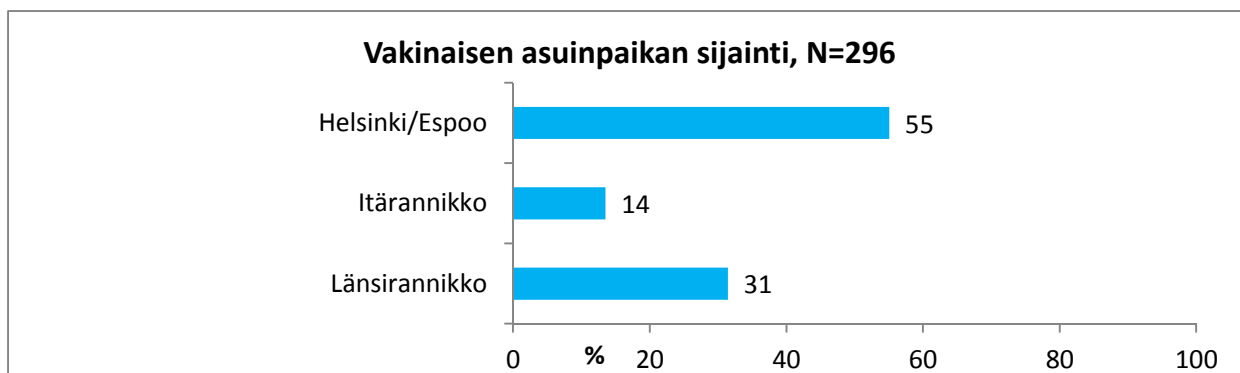
Kuva 4. Vastaajien ammatti/asema, yhdistetyt luokat



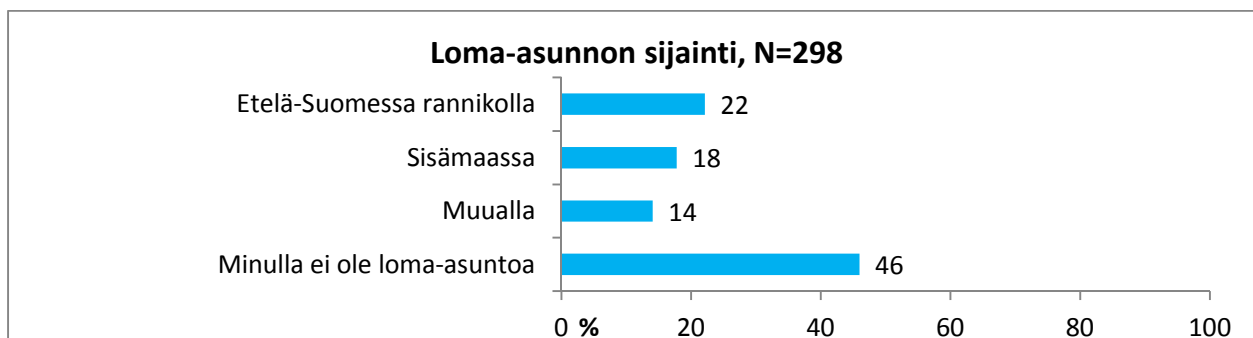
Kuva 5. Vastaajien vakituisen asunnon sijainti

Yli puolet vastaajista asui vakituisesti Helsingissä tai Espoossa eli pääkaupunkiseudulla sijaitsevilla Suomen suurimmissa kaupungeissa. Loput vastauksista jakaantuivat eri kuntiin (Kuva 5). Koska useista kunnista tuli vain muutama vastaus, vastauksista muodostettiin vakituisen asuinpaikan mukaan kolme luokkaa: Helsingissä/Espoossa asuvat, Etelä-Suomen itäisellä rannikkoalueella asuvat ja Etelä-Suomen

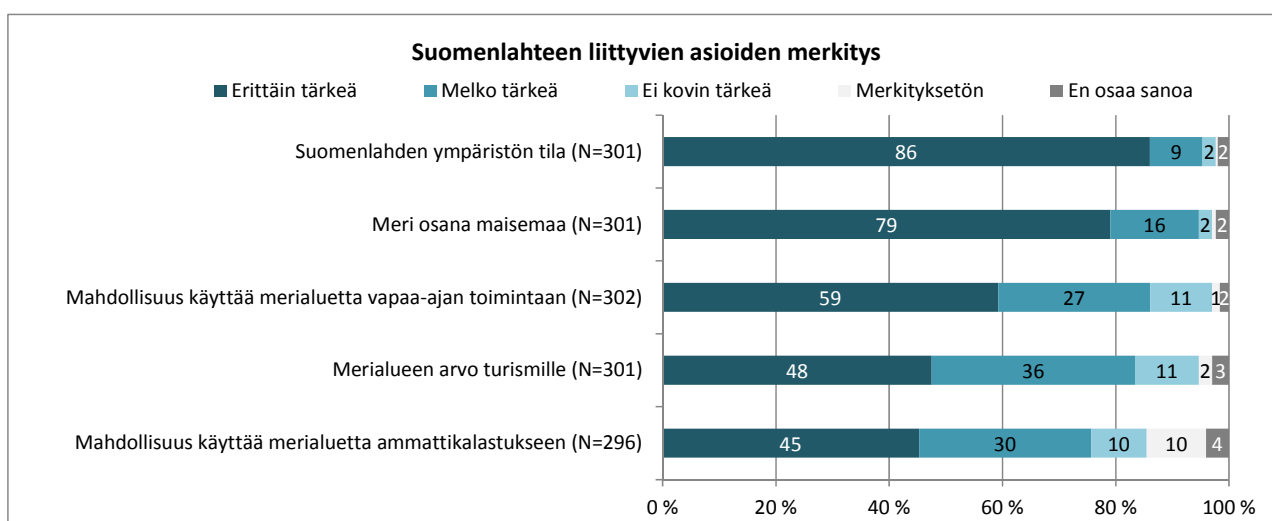
läntisellä rannikkoalueella asuvat (Kuva 6). "Itärannikkoon" luettiin kuuluviksi kaikki Helsingistä itään sijaitsevat kunnat (Hamina, Kotka, Loviisa, Porvoo, Pyhtää, Sipoo ja Virolahti) ja "Länsirannikkoon" Helsingistä länteen sijaitsevat kunnat (Föglö, Hanko, Inkoo, Kaarina, Kemiönsaari, Kirkkonummi, Kökar, Lemland, Maarianhamina, Naantali, Parainen, Raasepori, Salo, Sauvo, Siuntio ja Turku). Vastaajat, jotka olivat valinneet vakituisen asuinpaikkansa sijainniksi vaihtoehdon "muu" (N=8), jätettiin yhdistettyjen luokkien ulkopuolelle, koska heidän tarkka asuinpaikkaansa ei ollut tiedossa. Vain neljäsosalla vastaajista oli Etelä-Suomen rannikolla sijaitseva loma-asunto. Lähes puolella ei ollut lainkaan loma-asuntoa (Kuva 7).



Kuva 6. Vastaajien vakituisen asunnon sijainti, yhdistetyt luokat



Kuva 7. Vastaajien loma-asunnon sijainti



Kuva 8. Vastaajien näkemys Suomenlahteen liittyvistä asioista ja niiden merkityksestä

Vastaajat pitivät erittäin tärkeinä Suomenlahden ympäristön tilaa ja merta maisemallisena elementtinä (Kuva 8). Lausumissa, joissa oli tilastollisesti merkitsevä ero sukupuolten välillä, naiset olivat arvioineet meren merkityksen maisemallisena elementtinä ja merialueen matkailullisen arvon suuremmaksi kuin miehet. Merialueen matkailullista arvoa koskevista lausumista oli tilastollisesti merkitseviä eroja myös eri ikäryhmiin kuuluvien vastaajien välillä. Yli puolet yli 50-vuotiaista vastaajista piti merialuetta erittäin arvokkaana matkailun kannalta. Alle 30-vuotiaiden vastaukset olivat vaihtelevampia muiden ikäryhmien vastauksiin verrattuna. Alle 30-vuotiaista vastaajista 11 prosenttia ei osannut sanoa mielipidettään. Muissa ryhmissä vastaava luku oli vain viisi prosenttia. Yleisesti ottaen Suomenlahtea pidettiin arvokkaana matkailun, virkistyskäytön ja ammattikalastuksen kannalta, mutta vielä arvokkaampana sitä pidettiin ympäristön tilan tai maiseman kannalta.

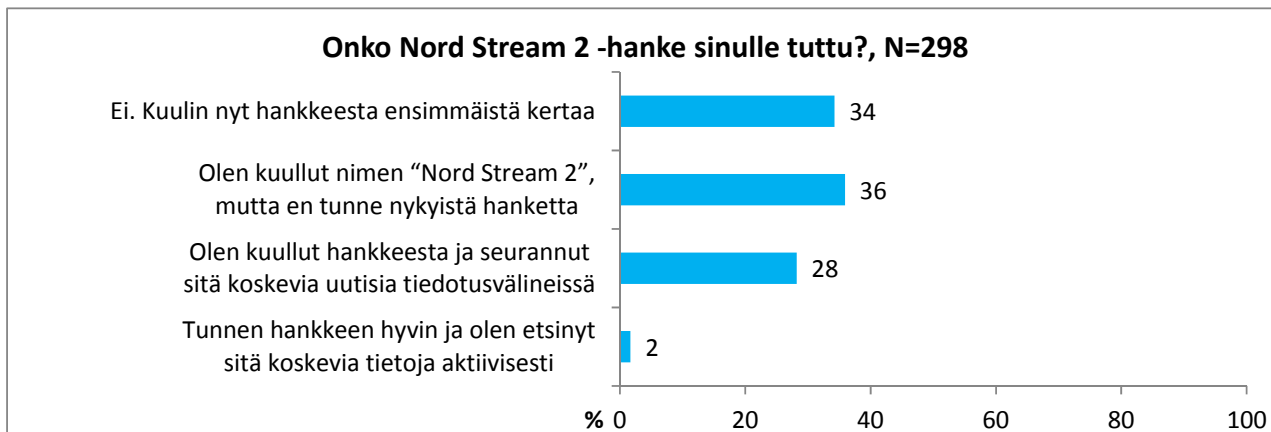
Vuosina 2010–2012 toteutetun Nord Stream -putkilinjajärjestelmän ympäristövaikutuksia on seurattu vuodesta 2010 Suomen ja Viron talousvyöhykkeillä (kansainvälisillä vesillä sijaitsevat alueet). Seurannan tulokset on julkaistu Nord Stream -hankkeen verkkosivulla. Vain kolmasosa vastaajista tiesi seurannan tuloksista, mutta lähes 70 prosenttia oli kiinnostunut niistä (Kuva 9). Kohdan "muuta" valinneista 20 vastaajaa (6 %) epäili seurantatulosten luotettavuutta, piti seuranta-aikaa liian lyhyenä johtopäätösten tekoon ja kritisoi sitä, että tulokset oli julkaistu vain englanniksi.



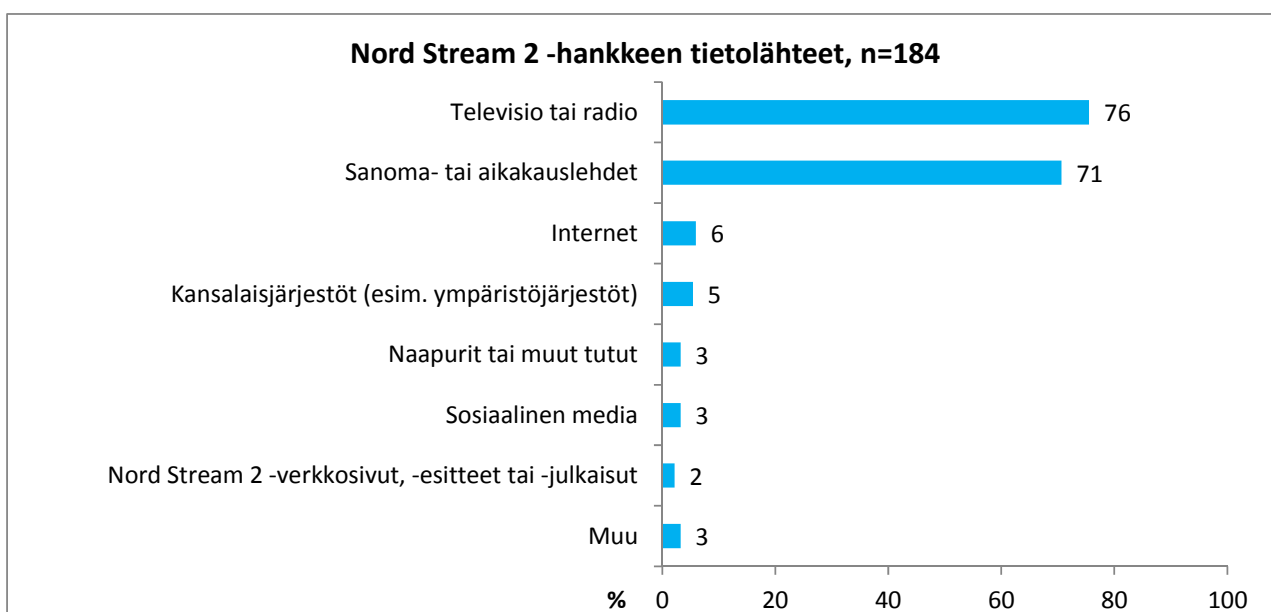
Kuva 9. Vastaajien tietämys vuosina 2010–2012 toteutetun Nord Stream -hankkeen ympäristöseurannan tuloksista

3.2 Nord Stream 2 -hankkeen tuntemus ja mielipiteet hankkeesta

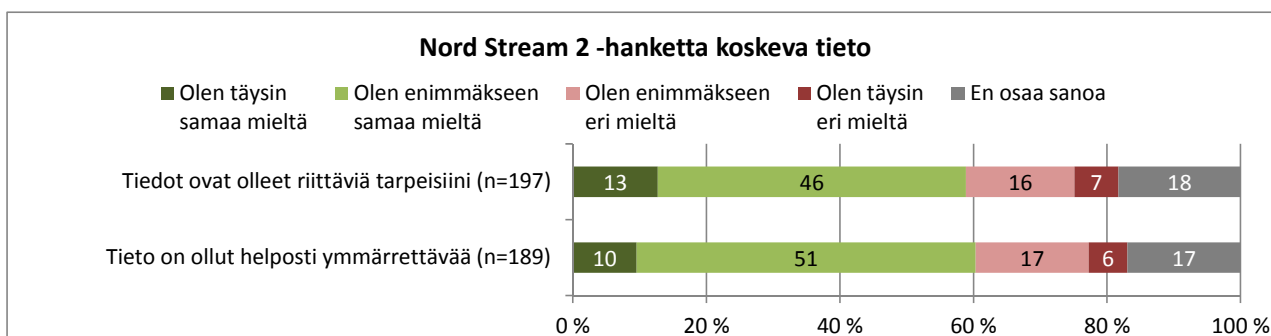
Kolmasosa vastaajista kuuli Nord Stream 2 -hankkeesta ensimmäisen kerran vasta saatuaan kyselylomakkeen ja hankekuvauksen (Kuva 10). Vastaajista 30 prosenttia tiesi hankkeesta ja oli seurannut sitä koskevaa uutisointia, mutta vain kaksi prosenttia oli etsinyt aktiivisesti tietoja hankkeesta. Pääasialliset tietolähteet olivat televisio ja radio sekä sanoma- ja aikakauslehdet (Kuva 11). Valtaosa piti tarjolla olevaa tietoa helposti ymmärrettävänä ja riittävänä (Kuva 12). Noin neljäsosa vastaajista oli kuitenkin kriittisempiä. Heidän mielestään tarjolla oleva tieto oli riittämätöntä ja vaikeaselkoista (Kuva 12).



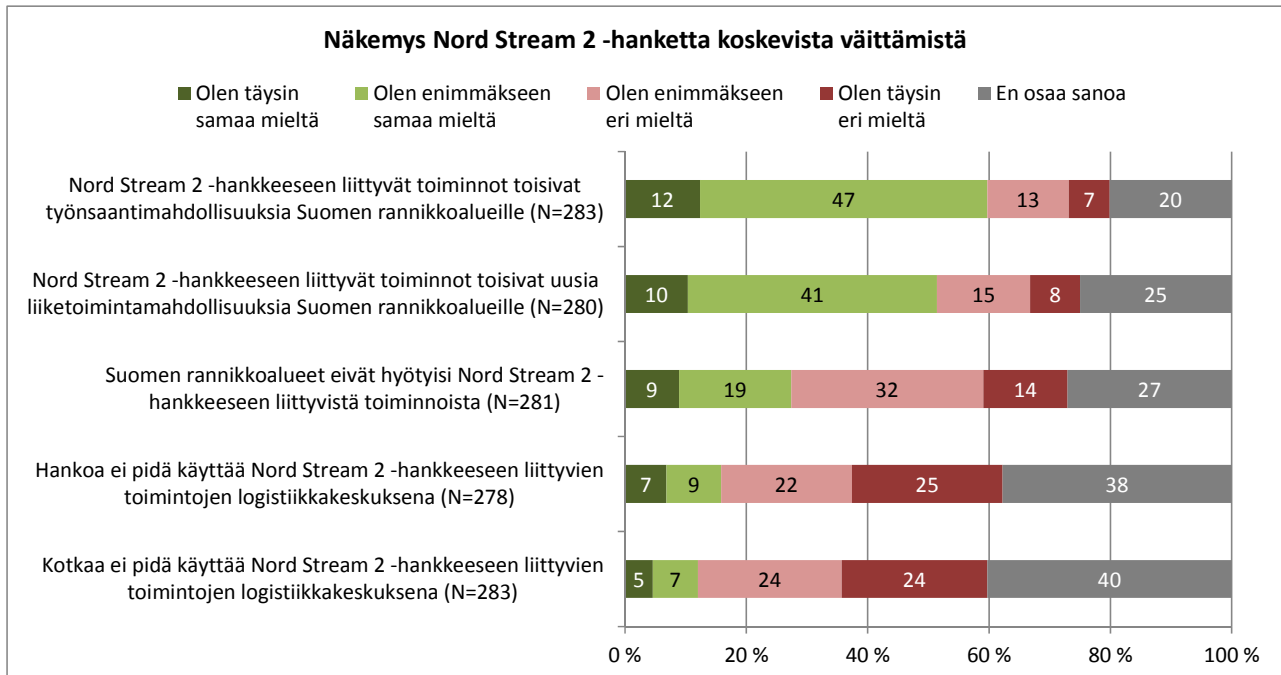
Kuva 10. Vastaajien Nord Stream 2 -hankkeen tuntemus



Kuva 11. Nord Stream 2 -hanketta koskevat tietolähteet



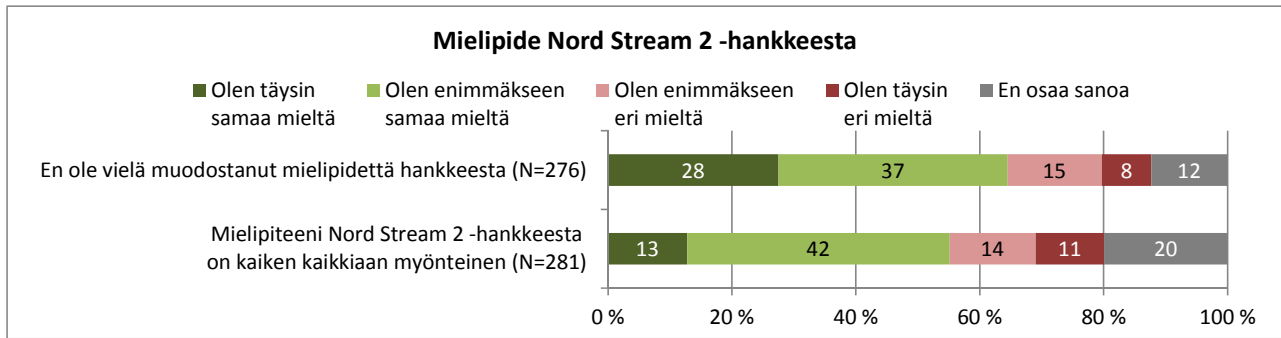
Kuva 12. Vastaajien näkemys Nord Stream 2 -hankkeesta saadusta tiedosta



Kuva 13. Vastaajien näkemykset Nord Stream 2 -hanketta koskevista väittämistä

Vastaajilta pyydettiin mielipidettä väittämistä, jotka koskivat suunniteltuun Nord Stream 2 -hankkeeseen liittyviä toimintoja Suomen rannikolla (Kuva 13). Noin puolet oli sitä mieltä, että Nord Stream 2 -hankkeeseen liittyvät toiminnot voivat synnyttää työ- ja liiketoimintamahdollisuuksia Suomessa (olivat samaa mieltä kyseisten väittämien kanssa). Puolet vastaajista kannatti Hangon ja Kotkan käyttämistä hankkeeseen liittyvien toimintojen logistiikkakeskuksina (olivat eri mieltä kyseisten väittämien kanssa). Jokaiseen väittämään tuli kuitenkin myös suhteellisen paljon "en osaa sanoa" -vastauksia, mikä voi heijastaa arvioinnin vaikeutta, ellei vastaajalla omasta mielestään ole ollut riittävästi tietoa asiasta. Tämä on ymmärrettävää, kun otetaan huomioon, että kolmasosa vastaajista ei ollut kuullut Nord Stream 2 -hankkeesta ennen kyselyä ja kolmasosa oli kuullut hankkeen nimen, mutta ei tuntenut kyseistä hanketta (Kuva 10).

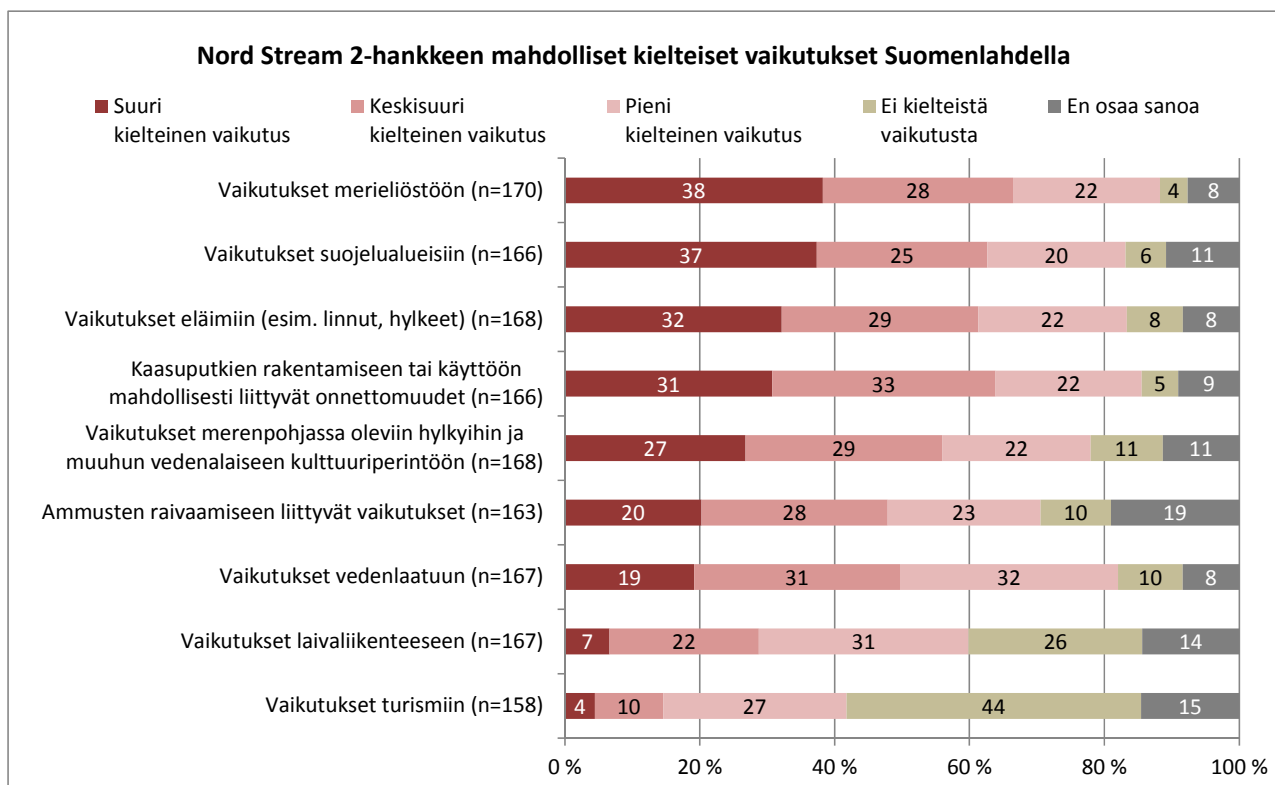
Vastaajista 33 prosentilla oli mielipide Nord Stream 2 -hankkeesta (olivat eri mieltä väittämän "En ole vielä muodostanut mielipidettä hankkeesta" kanssa) ja 65 prosenttia vastaajista ei ollut vielä muodostanut mielipidettä hankkeesta (Kuva 14). Kuitenkin yli puolet vastaajista (55 %) ilmoitti suhtautuvansa hankkeeseen yleisesti ottaen myönteisesti. Olisi voinut odottaa, että vastaajat, joilla ei ollut mielipidettä hankkeesta, olisivat vastanneet yleistä mielipidettä koskevaan lausumaan "en osaa sanoa". Näin ei kuitenkaan tapahtunut. Kun kaikkien molempiin lausumiin vastanneiden vastaukset ristiintaulukoitiin, havaittiin, että puolet kaikista niistä, joilla oli jokin mielipide hankkeesta (n=64), oli ilmoittanut suhtautuvansa hankkeeseen yleisesti ottaen myönteisesti ja puolet yleisesti ottaen kielteisesti. Vain neljäsosa niistä, joilla ei ilmoituksensa mukaan ollut mielipidettä (n=170), valitsi vaihtoehdon "en osaa sanoa", kun taas 58 prosentilla heistä oli myönteinen ja 18 prosentilla kielteinen mielipide. Niistä vastaajista, jotka eivät osanneet sanoa, oliko heillä mielipidettä hankkeesta vai ei (n=28), jopa kolmannes ilmoitti suhtautuvansa myönteisesti hankkeeseen. Näihin kahteen lausumaan annettujen vastausten ristiriitaisuus voi johtua siitä, että näin monitahoisesta ja moniulotteisesta hankkeesta voi olla vaikea muodostaa yleistä mielipidettä.



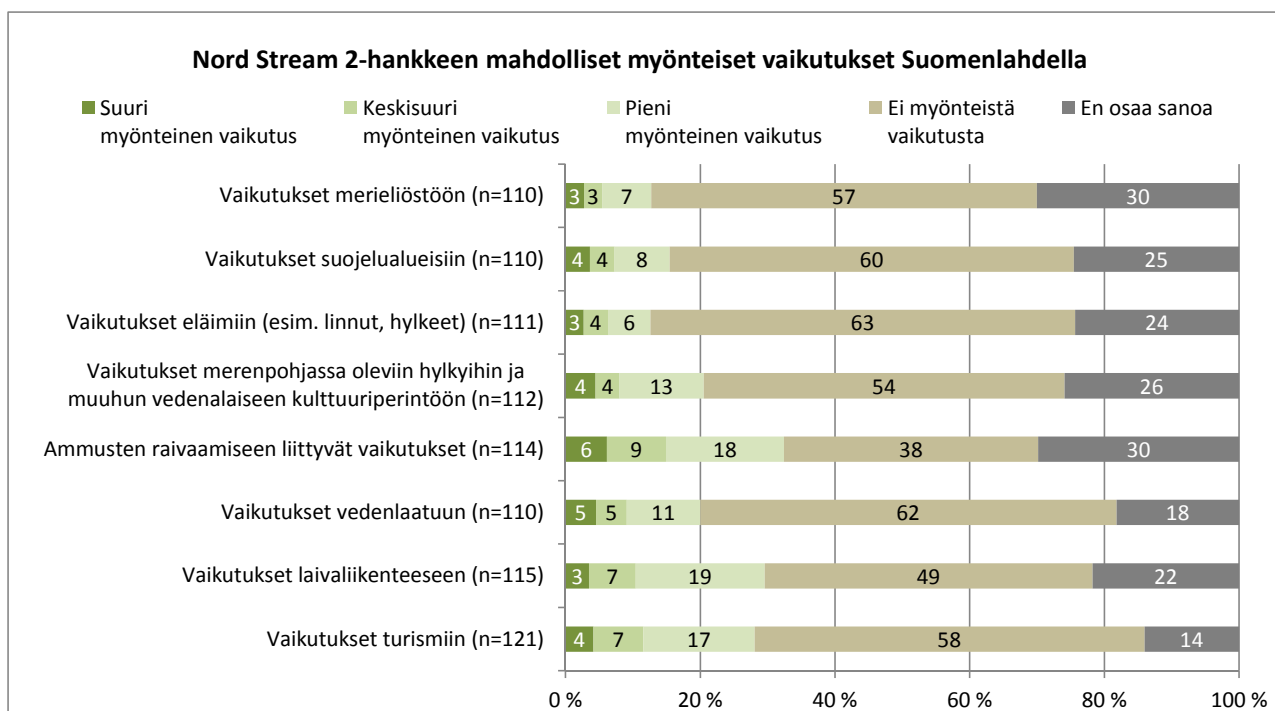
Kuva 14. Vastaajien mielipide Nord Stream 2 -hankkeesta

Kun vastaajilta kysyttiin mielipidettä Nord Stream 2 -putkilinjan mahdollisista vaikutuksista Suomenlahdella, huoli hankkeen mahdollisista haitoista oli suurempi kuin hankkeen mahdollisia myönteisiä vaikutuksia koskevat odotukset (Kuvat 15 ja 16). Kielteisimmät näkemykset liittyivät merieliöstöön, suojelualueisiin ja eläimiin mahdollisesti kohdistuviin haittoihin ja mahdollisiin kaasuputkionnettomuuksiin (Kuva 15). Lausumissa, joissa oli tilastollisesti merkitsevä ero sukupuolten välillä, naispuoliset vastaajat olivat miehiä huolestuneempia ammusten raivaukseen, merieliöstöön, suojelualueisiin ja eläimiin kohdistuvista haitoista. Vastaajilla oli myös mahdollisuus kuvailla sanallisesti muita hankkeen mahdollisiin haittoihin liittyviä huolenaiheitaan. Kaksikymmentäkaksi vastaajaa esitti lisäkommentteja, jotka liittyivät pääasiassa kansalliseen turvallisuuteen, terrorismin riskiin, hankkeen poliittisiin seurauksiin ja Venäjän rooliin.

Vain harvat vastaajat odottivat, että hanke voisi hyödyttää Suomenlahtea. Myönteiset odotukset liittyivät etupäässä ammusten raivaukseen, laivaliikenteeseen ja matkailuun (Kuva 16). Neljätoista vastaajaa esitti lisäkommentin hankkeen mahdollisista hyödyistä viitaten työllistymiseen, lisääntyvään merenpohjan ympäristönseurantaan, ammusten ja muun romun poistamiseen merenpohjasta sekä hankkeessa mukana oleville maille koituvaan taloudelliseen hyötyyn. Useimmat vastaajista, jotka arvioivat hankkeella olevan sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia, arvioivat erityisesti laivaliikenteeseen, ammusten raivaukseen ja matkailuun kohdistuvat vaikutukset sekä myönteisiksi että kielteisiksi.



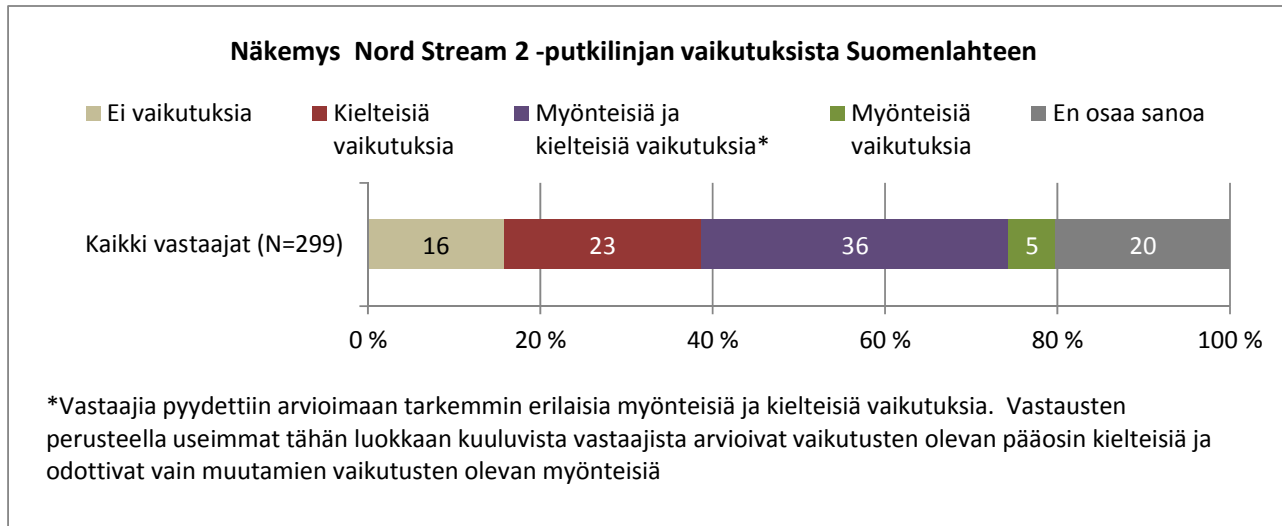
Kuva 15. Vastaajien näkemys Nord Stream 2 -hankkeen kielteisistä vaikutuksista Suomenlahdella



Kuva 16. Vastaajien näkemys Nord Stream 2 -hankkeen myönteisistä vaikutuksista Suomenlahdella

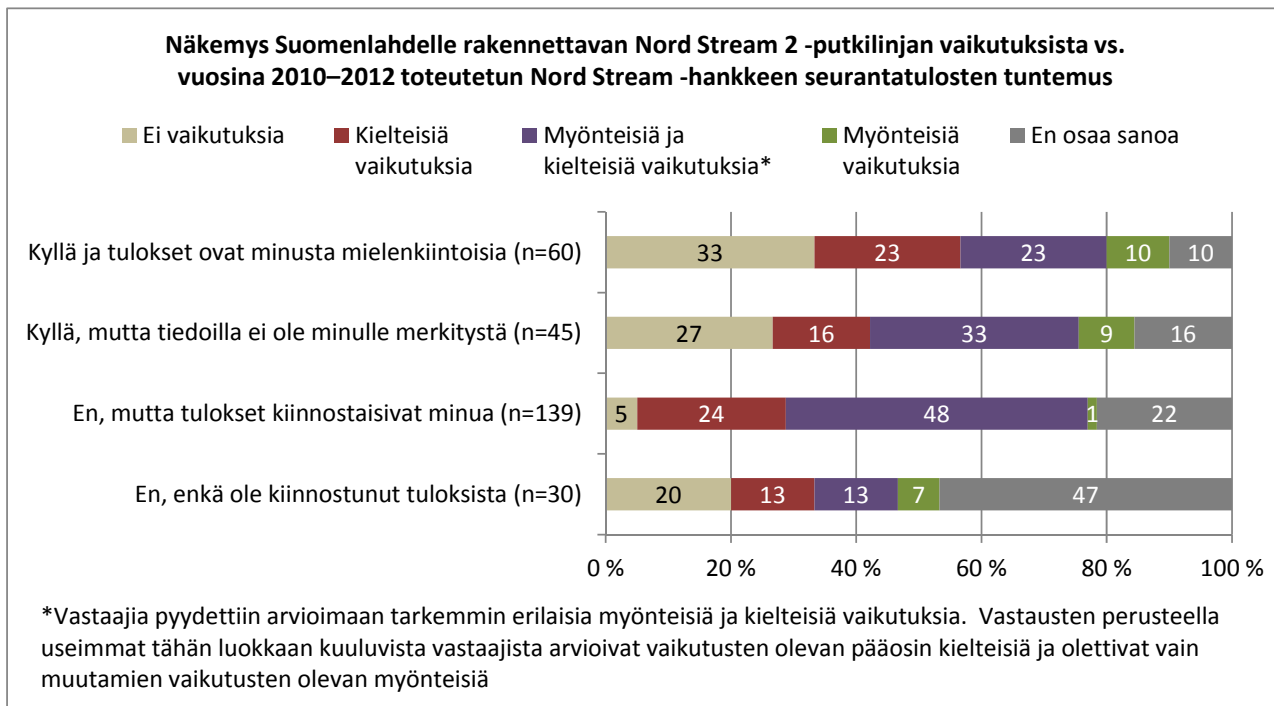
Vastaajien näkemykset siitä, vaikuttaako Nord Stream 2 -hanke Suomenlahteen, vaihtelivat (Kuva 17). Vastaajista 16 prosenttia oli sitä mieltä, ettei Nord Stream 2 -hanke vaikuttaisi lainkaan Suomenlahteen, 23 prosenttia odotti vaikutusten olevan pelkästään kielteisiä ja viisi prosenttia pelkästään myönteisiä. Vastaajista 20 prosenttia ei osannut sanoa mielipidettään. Sekä kielteisinä että myönteisinä vaikutuksia piti 36 prosenttia vastaajista. Kun kuvien 15 ja 16 havaintojen tuloksia analysoitiin eri vastausluokkien

mukaisesti, kävi ilmi, että yli puolta vastaajista, jotka näkivät hankkeella sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia, huolettivat suuret tai keski-suuret haitat, kun taas myönteisten vaikutusten odotettiin olevan vähäisiä tai merkityksettömiä. Hankkeen mahdollisia negatiivisia vaikutuksia koskeva huoli oli siis vastaajien keskuudessa suurempi kuin mahdollisia myönteisiä vaikutuksia koskevat odotukset.



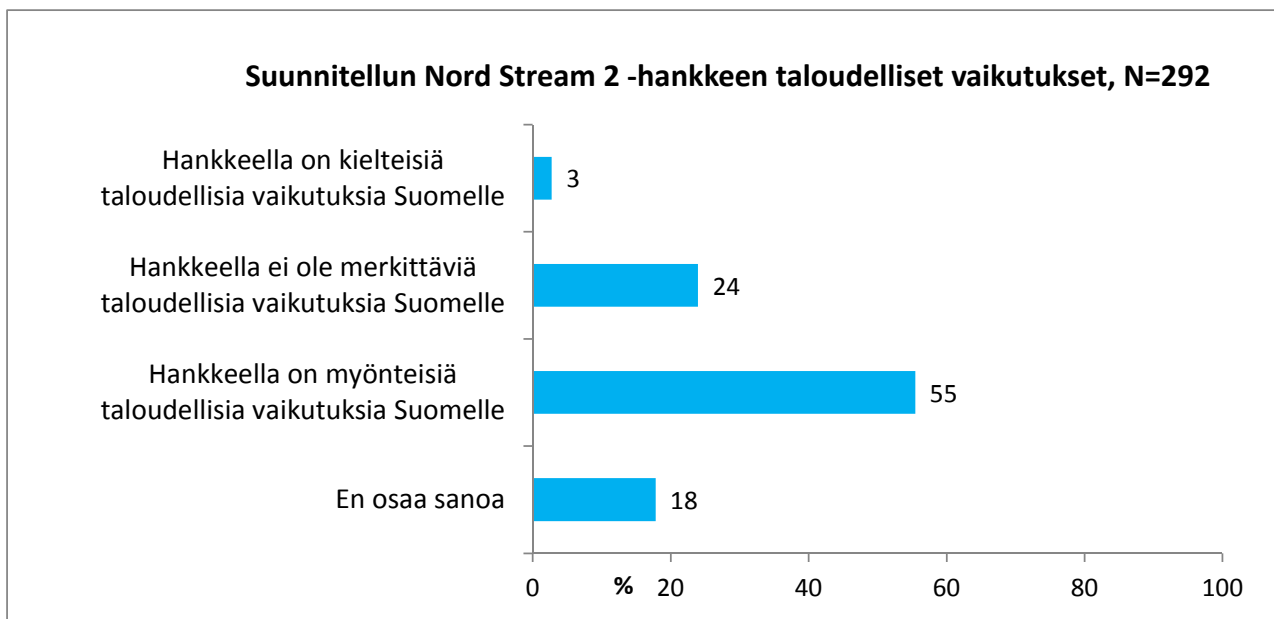
Kuva 17. Vastaajien näkemys Nord Stream 2 -hankkeen vaikutuksista Suomenlahteen

Kun vastaajien mielipiteitä Nord Stream 2 -putkilinjan vaikutuksista Suomenlahteen analysoitiin ottaen huomioon se, miten hyvin vastaajat tunsivat vuosina 2010–2012 toteutetun Nord Stream -hankkeen ympäristövaikutusten seurannan tulokset, eri tietotason omaavien vastaajien välillä havaittiin tilastollisesti merkitseviä eroja (khiin neliö -testi) (Kuva 18). Tulosten mukaan vastaajat, jotka olivat tietoisia olemassa olevien Nord Stream -putkilinjoiden ympäristövaikutusten seurannan tuloksista, olivat vähemmän huolissaan Nord Stream 2 -hankkeen mahdollisista haitoista. Epäilevin oli ryhmä, joka oli kiinnostunut seurantatuloksista, mutta ei ollut niistä tietoinen, sillä 72 prosenttia tämän ryhmän vastaajista odotti kielteisiä vaikutuksia ilmaantuvan. Tiedonsaanti seurantatuloksista näyttää vähentävän huolta kielteisistä vaikutuksista. Tuloksia tarkasteltaessa tulee kuitenkin huomioida, että jotkin vastausluokista ovat lukumäärältään suhteellisen pieniä, jos niitä verrataan suurempiin luokkiin.



Kuva 18. Vastaajien mielipiteet Nord Stream 2 -hankkeen vaikutuksista Suomenlahteen, kun huomioon otetaan se, miten hyvin vastaajat tunsivat vuosina 2010–2012 toteutettua Nord Stream -hanketta koskevan ympäristövaikutusten seurannan tulokset. Kaaviossa ei ole niiden 16 henkilön vastauksia, jotka valitsivat kategorian "muu" kysyttäessä ympäristöseurannan tulosten tuntemisesta.

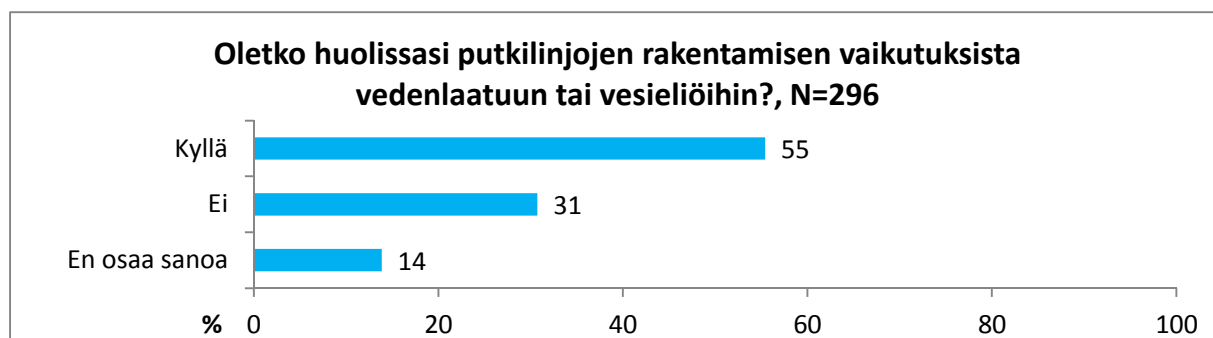
Yli puolet vastaajista (55 %) arvioi Nord Stream 2 -hankkeesta olevan taloudellista hyötyä Suomelle. Vain kolme prosenttia piti vaikutuksia kielteisinä, ja 24 prosenttia oli sitä mieltä, ettei hankkeella ole merkittävää taloudellista vaikutusta (Kuva 19).



Kuva 19. Vastaajien näkemys Nord Stream 2 -hankkeen taloudellisista vaikutuksista Suomelle

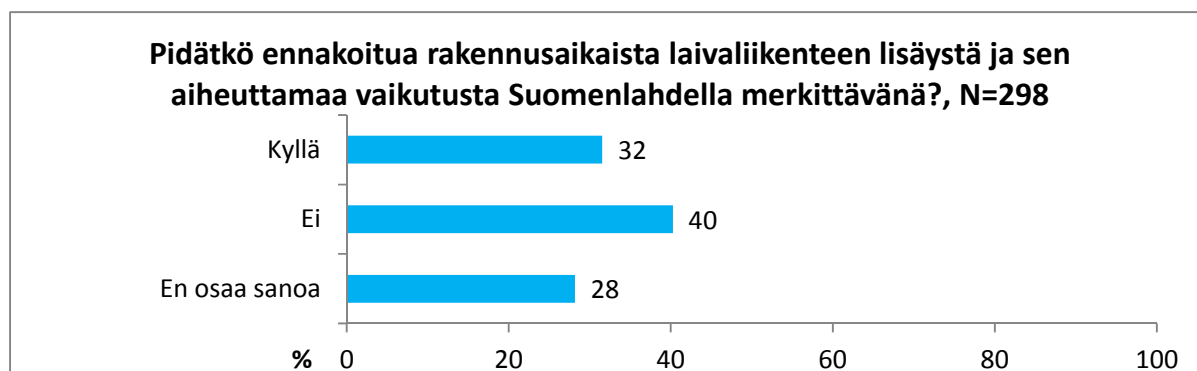
Vastaajilta kysyttiin mielipiteitä rakennustöiden vaikutuksista vedenlaatuun ja vesieliöihin (Kuva 20), liisääntyvän laivaliikenteen vaikutuksista (Kuva 21) ja putkilinjojen vaikutuksista kalastukseen Suomen-

lahdella (Kuva 22). Vastaajat saivat täsmentää, oliko vaikutus heidän mielestään merkittävä tai huolestuttava yleisellä vai henkilökohtaisella tasolla. Useimmat vastaajat olivat huolissaan vaikutuksista yleisellä tasolla, ja vain 2–3 prosenttia vastaajista tunsu huolta henkilökohtaisella tasolla. Kaikkien vastaajien vastaukset, jotka ilmaisivat olevansa vaikutuksista huolissaan joko henkilökohtaisella tai yleisellä tasolla, sijoitettiin analyysissä samaan "Kyllä" -kategoriaan. Vastaajilla oli myös mahdollisuus perustella huolestumistaan lisäkommentein. Yhteenveto kommenttien sisällöstä on kuvien jäljessä olevassa tekstissä. Lisäkommentit valaisevat vastaajien hankkeeseen liittyviä henkilökohtaisia huolia. On huomattava, että vaikka vastaajat saivat tietoa vuosina 2010–2012 toteutetun Nord Stream -putkilinjan ympäristöseuran tuloksista ja vaikutusten suuruusluokkaa koskevista arvioista (pääasiassa vähäisiä ja paikallisia vaikutuksia), monet vastaajat ilmoittivat siitä huolimatta olevansa huolissaan Nord Stream 2 -hankkeen mahdollisista vaikutuksista.



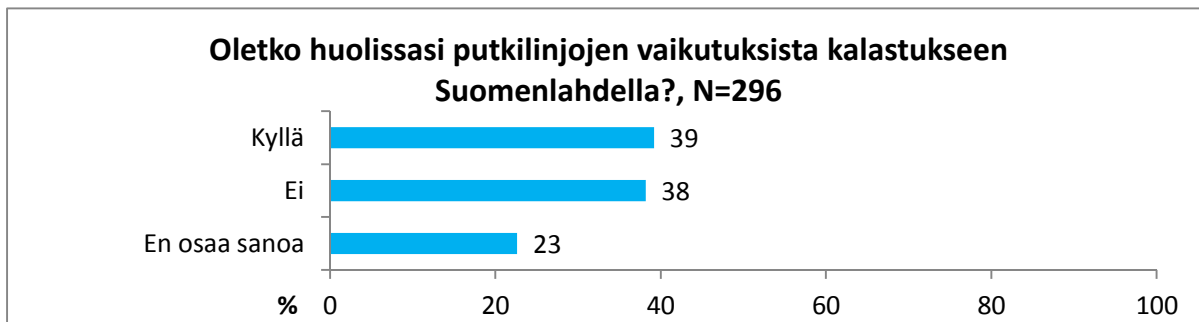
Kuva 20. Vastaajien näkemys putkilinjojen vaikutuksista veden laatuun ja vesieliöihin

Putkilinjojen rakentaminen aiheutti eniten huolta, sillä yli puolta vastaajista (55 %) huolettivat rakentamisen vaikutukset vedenlaatuun ja vesieliöihin (Kuva 20). Putkilinjojen rakentamisen vaikutuksista vedenlaatuun ja vesieliöihin annettiin 14 lisäkommenttia. Vastaajia huolettivat mahdolliset putkilinjaonnettomuudet, rakentamisen vaikutus kaloihin, pohjaeläimiin ja kalastukseen sekä seurantatulosten luotettavuus. Lisäksi yksi vastaaja oli huolestunut siitä, että rakennustyöt voivat vaikuttaa laitesukellukseen, jos veden laatu huononee ja merenpohjasta nousee ylös vaarallisia aineita.



Kuva 21. Vastaajien näkemys rakennusvaiheen aikana lisääntyvän laivaliikenteen vaikutuksista

Kolmasosa vastaajista piti rakennusvaiheen aikana lisääntyvän laivaliikenteen vaikutuksia merkittävänä. Lähes kolmannes ei osannut ilmaista mielipidettään asiasta (Kuva 21). Lisääntyvän laivaliikenteen vaikutuksia koskevia lisäkommentteja oli kymmenen. Niissä käsiteltiin lisääntyvän laivaliikenteen mahdollisia vaikutuksia ammattikalastukseen ja purjehdukseen, laivojen reittimuutoksiin ja mahdollisiin öljytankkerionnettomuuksiin, jotka voivat johtaa rannikkoalueiden saastumiseen.



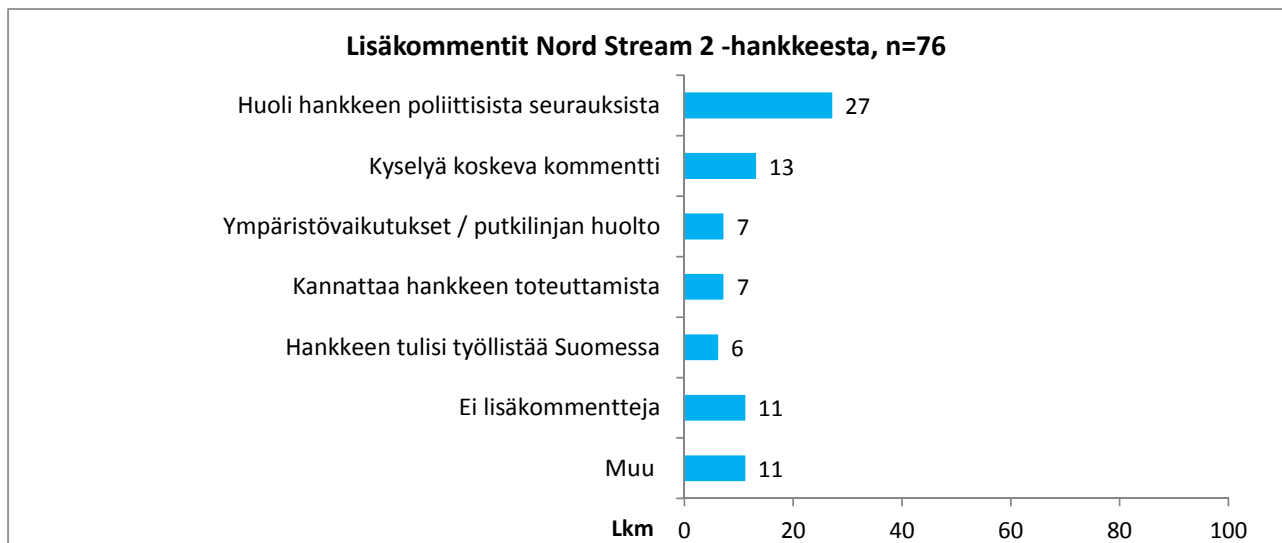
Kuva 22. Vastaajien näkemys putkiliinjojen vaikutuksista ammattikalastukseen Suomenlahdella

Neljäsosa vastaajista ei osannut ilmaista mielipidettään putkiliinjojen vaikutuksesta kalastukseen. Loput jakautuivat tasaisesti niihin, joita asia huolestutti, ja niihin, jotka eivät olleet lainkaan huolestuneita (Kuva 22). Kymmenen vastaajaa esitti lisäkommentin kalastukseen kohdistuvista vaikutuksista. He ilmaisivat huolensa mahdollisista pitkän ajan vaikutuksista kaloihin ja vesieliöihin sekä elinympäristön mahdolliseen heikkenemiseen. Muutama vastaaja kritisoi kysymyksen muotoilua ja seurantatulosten luotettavuutta.

3.3 Lisäkommentit

Kyselylomakkeen lopussa vastaajilla oli tilaisuus esittää lisäkommentteja Nord Stream 2 -hankkeesta. Lisäkommentteja esitti yhteensä 76 vastaajaa. Kommentit jaoteltiin kategorioihin, jotka esitetään kuvassa 23. Koska vastauksia oli yhteensä vain 76, kaaviokuva perustuu lukumääriin, ei prosenttiosuuksiin.

Suurin määrä yhteen kategoriaan kuuluvia kommentteja (n=27) liittyi kategoriaan "Huoli hankkeen poliittisista seurauksista" ja erityisesti Venäjän rooliin. Jotkut vastaajista kritisoivat kyselyä tarkoitushakuisuudesta. Myös ympäristövaikutuksia ja putkilinjojen huoltoon liittyviä seikkoja käsiteltiin, ja joissakin kommentteissa korostettiin, että ulkomaalaisten sijasta olisi palkattava paikallisia työntekijöitä. Hankkeen toteutus sai suoranaista kannatusta vain yhdeksässä prosentissa kommentteista. Kuvan jäljessä on listattu esimerkkejä lisäkommenteista.



Kuva 23. Vastaajien lisäkommentteja Nord Stream 2 -hankkeesta

Esimerkkejä lisäkommenteista.

Huoli hankkeen poliittisista seurauksista

"Miksi välittäisimme kaasua alueemme läpi (sekä maa, että vesi)? Eikö Ukrainasta jo opittu, ettei Venäjän kaasua (öljyä) pidä vuotaa maamme läpi?"

"Poliittisesti hanke on suunnattu Ukrainaa vastaan eristämällä se kaasun toimittajana marginaaliin. Ei vakauta Eurooppaa vaan hyödyttää yksinomaan Venäjää. Ei hyvä myös balteille. Käsittämätön veto Saksalta!?"

"Epästabili ja käytökseltään ennakoimaton Venäjä on aina riski. He voivat aina laittaa putken venttiilit kiinni. Samoin Venäjän sotilaallisen aktiivisuuden lisääntyminen on riski. Suomelle ja NATO:lle. Energiantarpeiden tyydyttämiseen tulisi käyttää muita keinoja varsinkin kun energiateknologiat kehittyvät (aurinko, bio etc.) nopeasti."

"Vastustan hanketta koska: Itämeren tila huolestuttaa näiden putkien rakentamisen myötä, taloudellinen, poliittinen ja sotilaallinen tila. Hankkeessa ei ole mukana (osakkaana) muita Itämeren maita kuin Saksa."

"Hanke voi vaikuttaa Suomen ja Itä-Euroopan maiden poliittiseen asemaan."

"Venäjän suhde Ukrainaan ja energiantuotanto painostuskeinona mietityttää. Vaikka kyseessä on kaupallinen hanke, sen tulisi ehdottomasti edistää energiaturvallisuutta ja EU:n ja Venäjän välistä vakautta."

Nykyinen terrorismiuhka lisääntyy eri puolilla maailmaa. On täysin mahdollista, että Venäjään vihamielisesti suhtautuvat keksivät tehdä tuhojaan yllättäen jolloin olemme vaaravyöhykkeellä! Haluaisin, että mieluummin merialueita puhdistetaan kuin lisätään sinne tavaraa, joka ei sinne kuulu!"

"Putken rakentamisessa on ainakin 2 näkökulmaa. Putken rakentaminen ja sijoittaminen teknisesti ja siihen liittyvät vaikutukset Itämeren ympäristön tilaan saattavat olla vähäiset kuten saatekirjeessänne toteatte. Toinen näkökulma liittyy asiaan, jota YVA:ssa ei huomioida, eli että putket saattavat tulla politiikan teon välineiksi ja näiden vaikutusten arviointi tulisi myös ottaa huomioon. Yhteistyö on usein hyvä lähtökohta ja että kaikki osapuolet hyötyvät. Hyvä on jos putki tuo työpaikkoja."

Kyselyä koskeva kommentti

"Hanke pitää ehdottomasti haudata. Kysely on tarkoitushakuinen ja äärimmäisen epäasiallinen."

"Tällä hetkellä minulla on niin vähän tietoa hankkeesta, että vastaisin kysymyksiin tavallisena asukkaana, en valitettavasti voisi kommentoida laajampi tai ammattimaisempi."

"Vähäisistä vaikutuksista ja ei merkittävistä vaikutuksista haluaisin tietää enemmän. Tuollaiset sanamuodot ovat vähättelyä aina."

"Tämä kysely oli johdattelleva ja pyrki ohjaamaan vastaajaa antamaan hankkeen kannalta myönteisiä asioita. Turvallisuus- ja talouspoliittiset vaikutukset on sivuutettu tässä kyselyssä täysin. Pitkällä tähtäimellä hankkeella on erittäin kielteiset vaikutukset sekä Euroopan että erityisesti Suomen taloudelle ja riippumattomuudelle. Hanke ei siis ole Suomen eikä Euroopan etujen mukainen."

Ympäristövaikutukset/putkilinjan huolto

"Maakaasu on vain väliaikainen ratkaisu, jossain vaiheessa on pakko siirtyä käyttämään uusuituvia luonnonvaroja. Ihmisten työllistäminen ja taloudelliset edut ovat suuri plussa, mutta olen silti huolissani meren tilasta ja sitä mieltä, ettei ihmisten tarvitse koskea kaikkeen. "That You could do something doesn't always mean that You should."

"Hyvä juttu, jos taloudelliset vaikutukset ovat suotuisia, mutta luonto on lähellä sydäntä ja huoli sen vahingoittumisesta hankkeen myötä on suuri, samaten onnettomuudet ynnä muut kertaluontoiset riskit ja niiden huolellinen harkitseminen. Toisaalta, jos tätä ehdottomasti tarvitaan, niin ei kai siinä sitten yhden ihmisen sana paljoo paina."

"Kuka korjaa putken pois tai haittavaikutuksen minimointi, kun putki tulee käyttöiän päähän?"

Kannattaa hankkeen toteuttamista

"Hyvin suunniteltuna hyvä hanke."

"Putket pohjaan vaan."

"Hanke positiivinen ja tuonee lisäarvoa + turvallisuutta maallemme! Siis OK!"

Hankkeen tulisi työllistää Suomessa

"Toivottavasti Suomi ja suomalaiset yritykset myös hyötyvät taloudellisesti ja työntekijöitä tarvittaisiin tekemään töitä mitkä liittyvät putken rakentamiseen."

"Mahdolliset työt tulee teettää vain suomalaisella työvoimalla."

4. TULOSTEN YHTEENVETO

Yli 65-vuotiaat vastaajat olivat hieman yllidustettuina kyselyn tuloksissa. Yli puolet vastaajista asui vakituisesti Helsingissä tai Espoossa, pääkaupunkiseudulla sijaitsevilla Suomen suurimmissa kaupungeissa. Loput vastauksista jakaantuivat eri kuntiin. Vain 22 prosentilla vastaajista oli Etelä-Suomen rannikolla sijaitseva loma-asunto. Suurin osa vastaajista piti erittäin tärkeinä Suomenlahden ympäristön tilaa ja merita maisemallisena elementtinä.

Vastaajista ainoastaan kolmannes oli tietoinen vuosina 2010–2012 toteutettua Nord Stream -putkilinjaa koskevan ympäristöseurannan tuloksista. Kun Nord Stream 2 -hankkeen tuntemusta kysyttiin, kolmasosa vastaajista ei ollut kuullut hankkeesta aiemmin, kun taas lähes kolmasosa oli seurannut hanketta koskevaa uutisointia tiedotusvälineistä. Kuitenkin vain kaksi prosenttia vastaajista oli etsinyt aktiivisesti tietoja hankkeesta. Pääasialliset tietolähteet olivat televisio ja radio sekä sanoma- ja aikakauslehdet. Yli puolet vastaajista piti saamaansa tietoa riittävänä ja helposti ymmärrettävänä.

Noin puolet vastaajista uskoi Nord Stream 2 -hankkeeseen liittyvän toiminnan tuovan työ- ja liiketoimintamahdollisuuksia Suomeen ja kannatti Hangon ja Kotkan käyttämistä hankkeeseen liittyvien toimintojen logistiikkakeskuksina. Kuhunkin hanketta koskevaan väittämään annettiin kuitenkin verrattain suuri määrä "En osaa sanoa" -vastauksia, mikä osoittaa, että hankkeesta Suomelle mahdollisesti aiheutuvia hyötyjä voi olla vaikea arvioida.

Vastaajista 16 prosenttia ei odottanut Nord Stream 2 -hankkeen vaikuttavan mitenkään Suomenlahteen, ja 20 prosenttia ei osannut ilmaista mielipidettään asiasta. Muiden vastaajien osalta huoli mahdollisista haitoista oli suurempi kuin mahdollisia myönteisiä vaikutuksia koskevat odotukset. Yli puolta niistä vastaajista, jotka arvioivat hankkeella olevan sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia, huolettivat suuret tai keskisuuret haitat. Myönteisiä vaikutuksia pidettiin enimmäkseen vähäisinä tai merkityksettöminä. Kielteisimmät havainnot liittyivät merieliöstöön, suojelualueisiin ja eläimiin mahdollisesti kohdistuviin haittoihin ja mahdollisiin kaasuputkionnettomuuksiin. Myönteiset havainnot liittyivät etupäässä ammus-ten raivaukseen, laivaliikenteeseen ja matkailuun.

Puolet vastaajista arveli hankkeesta olevan Suomelle taloudellista hyötyä, mutta huolta aiheuttivat rakennustöiden vaikutus vedenlaatuun ja vesieliöihin, lisääntyvän laivaliikenteen vaikutukset ja putkilinjojen vaikutukset kalastukseen. Näin siitä huolimatta, että kyselylomakkeessa annettiin tietoa vuosina 2010–2012 rakennettujen Nord Stream -putkilinjojen ympäristöseurannan tuloksista, jotka vahvistivat vaikutusten olevan lähinnä lyhytaikaisia tai vähäisiä. Kolmasosaa vastaajista, jotka esittivät lisäkommentteja kyselyn lopussa olevaan kohtaan (n=76), huolettivat hankkeen poliittiset, erityisesti Venäjään liittyvät, seuraukset. Muita kommenttien aiheita olivat kritiikki, joka koski kyselyn sisällön tarkoitushakuisuutta, ympäristöön tai huoltoon liittyviä seikkoja koskeva huoli ja paikallinen työllisyys. Hankkeen toteutus sai suoranaista kannatusta vain yhdeksässä prosentissa kommentteista.

LIITE 1
SAATEKIRJE, PROJEKTIN KUVAUS JA KYSELYLOMAKE

Intended for
Nord Stream 2

Document number
W-PE-EIA-PFI-QST-805-030400FI-03

Date
April 2016

NORD STREAM 2 YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI – SUOMEN RANNIKKOSEU- TUA KOSKEVA KYSELY

Revision **03**
Date **15/04/2016**
Made by **Hanna Herkkola, Venla Pesonen**
Checked by **Antti Lepola**
Approved by **Sakari Salonen**

Ref **W-PE-EIA-PFI-QST-805-030400FI-03**

SAATEKIRJE RANNIKKOSEUDUN ASUKASKYSELYLLE

Hyvä vastaanottaja,

Nord Stream 2 AG suunnittelee kahta merenalaista maakaasuputkea Itämerelle. Tarkempaa tietoa suunnitteilla olevasta hankkeesta löydät sivun 3 hankekuvauksesta.

Hankkeesta on käynnistetty lakisäätöinen ympäristövaikutusten arviointi (YVA), jota laatii Ramboll Finland Oy. Osana vaikutuksia arvioidaan myös vaikutukset ihmisten asuin- ja elinympäristön viihtyisyyteen, terveellisuuteen ja turvallisuuteen. Näiden vaikutusten arvioimiseksi tietoa ja näkemyksiä hankkeesta kerätään myös kyselyillä. Suomessa toteutetaan kolme kyselyä: Kotkan seudun asukaskysely, rannikkoseudun asukaskysely ja kysely ammattikalastajille.

Tämänhetkisten suunnitelmien mukaan Hangossa olisi tarkoitus toteuttaa hankkeeseen liittyvien toimittajien toimintoja, kuten putkien varastointia. Myös Kotkassa olisi tarkoitus toteuttaa hankkeeseen liittyvien toimittajien toimintoja sekä joitakin oheistoimintoja, kuten putkien pinnoitusta ja varastointia sekä kiviaineksen varastointia.

Rannikkoseudun kuntiin suunnattu asukaskysely on jaettu 2000 satunnaisesti valittuun talouteen kääntöpuolen kartassa näkyvällä alueella. Jokainen vastaus on tärkeä, jotta alueen asukkaiden näkemyksistä voidaan muodostaa mahdollisimman luotettava kokonaiskuva. Tärkeintä ovat ajatuksesi ja näkemyksesi, vastaaminen ei edellytä erityisiä lähtötietoja.

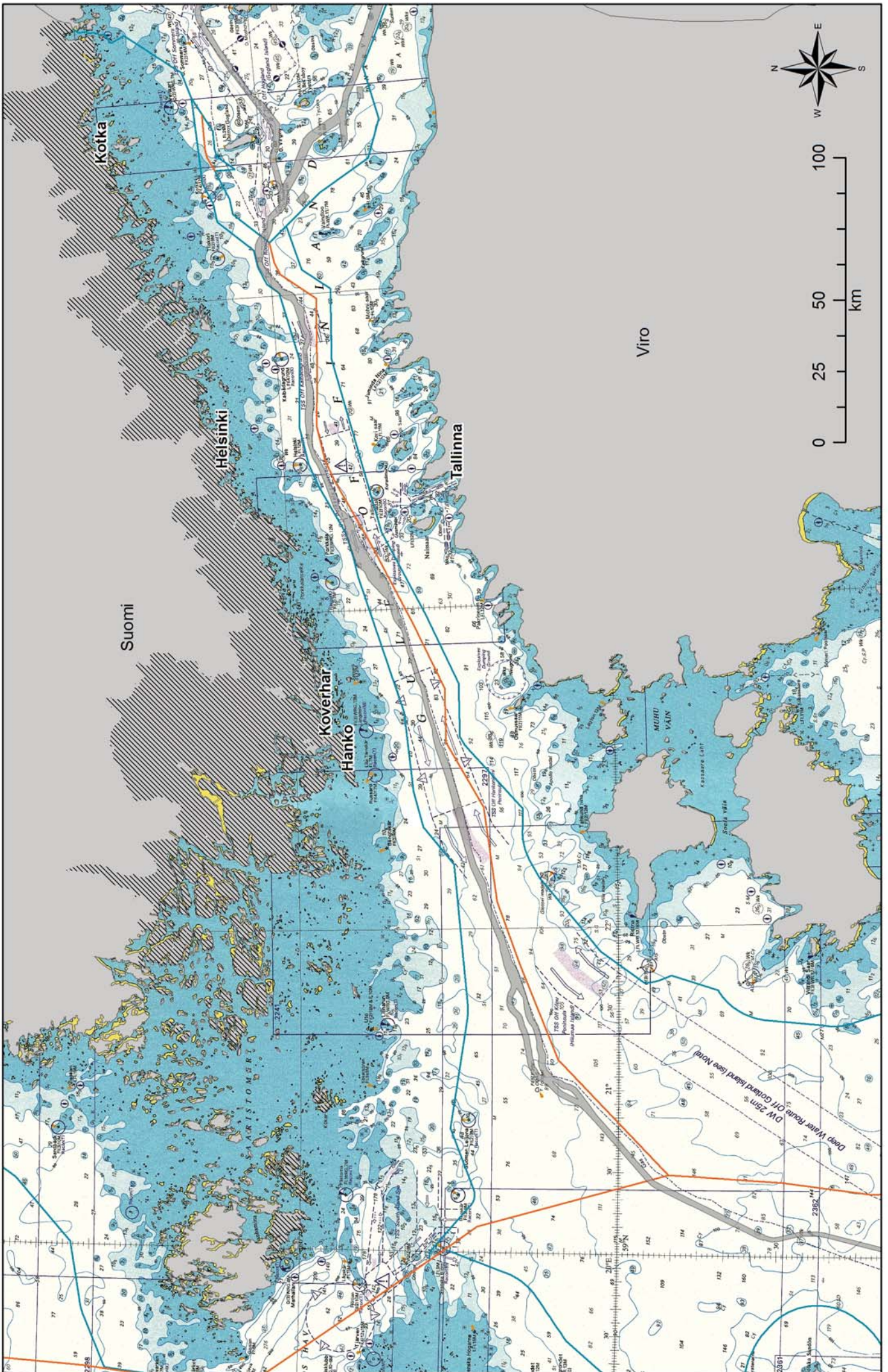
Pyydämme postittamaan vastauksesi viimeistään perjantaina 29.4.2016 oheisella palautuskuorella, jonka postimaksu on maksettu puolestasi. Myöhemmin postitettuja vastauksia emme valitettavasti pysty ottamaan huomioon.

Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja nimettöminä, eikä tulosten raportoinnista pysty tunnistamaan yksittäistä vastaajaa. Osoitetietoja käytetään vain tämän kyselyn toimittamiseen. Palautuneet vastaukset käsittelee JP-Postitus Oy, joka toimittaa lomakkeista sähköiseen muotoon luetut vastaustiedot Ramboll Finland Oy:lle tilastollista analyysiä varten. Tuloksia käytetään vaikutusten arvioinnin lähtötietona.

Kiitos vastauksestasi!

Lisätietoja YVA:sta antaa
Sakari Salonen
Ramboll Finland Oy
etunimi.sukunimi@ramboll.fi
puh. 020 755 611

Lisätietoja kyselystä antaa
Hanna Herkkola
Ramboll Finland Oy
etunimi.sukunimi@ramboll.fi
puh. 020 755 611





Taustaa Nord Stream 2-hankkeesta

Nord Stream 2 koostuu kahdesta rinnakkaisesta Itämeren poikki kulkevasta merenalaisesta maakaasuputkilinjasta. Nord Stream 2 kaasuputkilinjojen vuosittainen kapasiteetti tulee olemaan 55 miljardia kuutiometriä venäläistä maakaasua EU:hun ainakin 50 vuoden ajan.



Noin 1200 kilometrin pituisten linjojen on suunniteltu kulkevan Venäjän Suomenlahden etelärannikolta Suomen, Ruotsin ja Tanskan kautta Saksan Greifswaldin lahdelle. Suomen reittiosuuden pituus on noin 370 kilometriä ja se kulkee talousvyöhykkeellä (EEZ), joka on kansainvälistä vesialuetta. Hankkeen toteuttamiseen Nord Stream 2 tarvitsee luvat mailta, joiden talousvyöhykkeiden tai aluevesien läpi putkilinjat kulkevat.

Nord Stream 2 AG on yhtiö, joka on perustettu suunnittelemaan, rakentamaan ja käyttämään putkilinjoja. Osakassopimuksen allekirjoittaneet osapuolet ovat venäläinen PJSC Gazprom, saksalaiset E.ON SE ja BASF SE/Wintershall Holding GmbH, brittiläis-hollantilainen Royal Dutch Shell plc, itävaltalainen OMV AG sekä ranskalainen Engie S.A. Nord Stream 2 sijaitsee Sveitsin Zugissa. Hankkeen arvioitu budjetti on noin 8 miljardia euroa ja se on kokonaan yksityisesti rahoitettu.

Koska EU:n kaasun kysyntä kasvaa, sen sisäinen tuotanto laskee ja Norjan varannot ehtyvät merkittävästi tulevina vuosina, EU tarvitsee noin 140 miljardia kuutiometriä kaasun lisätuontia vuoteen 2035 mennessä¹⁾. Maakaasun kuljetus Itämeren poikki on ympäristön kannalta kestävä ja taloudellinen tapa vastata maakaasun kysyntään EU:ssa. Nord Stream 2 on suora yhteys maailman suurimpien kaasuvarojen ja EU:n kaasumarkkinoiden välillä. Se on myös täydentävä, luotettava ja kilpailukykyinen lisä olemassa oleville kaasun kuljetusreiteille.

Nord Stream 2-hanke perustuu vuosina 2010–2012 rakennetun Nord Stream-putkilinjan toteutukseen ja siitä saatuihin hyviin kokemuksiin. Tuolloin Nord Streamin logistiikasta vastaava kumppani varastoi putkia Hangon satamassa sijaitsevassa välivarastossa ja varastoi sekä betonipinnoitti putkia Kotkan Mussalossa. Nord Stream-putkilinjat otettiin käyttöön vuosina 2011 ja 2012.

Nord Stream-putkilinjojen ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten seurannan tulokset ovat osoittaneet, että Nord Stream -putkilinjan rakentaminen ei aiheuttanut merkittäviä ympäristövaikutuksia Itämereen. Seurantatulokset viimeisen kuuden vuoden osalta ovat vahvistaneet, että rakentamiseen liittyvät vaikutukset olivat vähäisiä, paikallisia ja lyhytkestoisia. Nord Stream 2-putkilinja rakennetaan ja sitä käytetään samojen teknisten, eettisten, ympäristö-, työ- ja turvallisuusstandardien mukaisesti kuin Nord Stream-putkilinjat.

¹⁾ IHS CERA Long-Term Supply and Demand Outlooks to 2040, heinäkuu 2015.

NORD STREAM 2 YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI - SUOMEN RANNIKKOSEUTUA KOSKEVA KYSELY

TAUSTATIEDOT

1 Sukupuoli

Nainen Mies

2 Ikäryhmä

Alle 18-vuotias 18-30-vuotias 31-50-vuotias 51-65-vuotias
 Yli 65-vuotias

3 Ammatti

Johtaja Toimihenkilö Työntekijä Yrittäjä
 Opiskelija Eläkeläinen Kotiäiti/-isä Työtön
 Muu tai en halua vastata

4 Vakinainen kotipaikka (kunnat aakkosjärjestyksessä)

Espoo Kemiönsaari Naantali Sipoo
 Föglö Kirkkonummi Parainen Siuntio
 Hamina Kotka Porvoo Turku
 Hanko Kökär Pyhtää Virolahti
 Helsinki Lemland Raasepori Muu
 Inkoo Loviisa Salo
 Kaarina Maarianhamina Sauvo

5 Missä loma-asuntosi sijaitsee?

Etelä-Suomessa rannikolla Muualla Suomessa rannikolla Sisämaassa
 Muualla, missä Minulla ei ole loma-asuntoa En halua vastata

6 Miten tärkeitä seuraavat Suomenlahtea koskevat seikat mielestäsi ovat?

	Erittäin tärkeä 2	Melko tärkeä 1	Ei kovin tärkeä -1	Merkityksetön -2	En osaa sanoa
Suomenlahden ympäristön tila	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Mahdollisuus käyttää merialuetta vapaa-ajan toimintaan (esim. veneily, sukellus tai kalastus)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Mahdollisuus käyttää merialuetta ammattikalastukseen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Merialueen arvo turismille	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Meri osana maisemaa	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

7 Vuosina 2010 – 2012 toteutetun Nord Stream -hankkeen ympäristövaikutuksia on tarkkailtu kuusi vuotta Suomen ja Viron talousvyöhykkeillä (kansainvälisellä vesialueella). Tarkkailun tuloksena ei ole havaittu merkittäviä vaikutuksia. Oletko tietoinen, että vuosina 2010–2012 toteutetun hankkeen vaikutukset olivat lyhytaikaisia ja vähäisiä? Tarkkailun tulokset ovat nähtävissä internetissä englanniksi osoitteessa www.nord-stream.com/environment/environmental-monitoring/ in English.

Kyllä, ja tulokset ovat mielestäni mielenkiintoisia.

Kyllä, mutta tiedoilla ei ole minulle merkitystä.

En, mutta tulokset kiinnostaisivat minua.

En, enkä ole kiinnostunut tuloksista.

Muu, mikä _____

SUUNNITTEILLA OLEVAN NORD STREAM 2 -HANKKEEN TUNTEMUS

Nord Stream 2 AG on aloittanut vuosina 2010 – 2012 rakennetun Nord Stream -putkilinjan kaltaisen putkilinjan suunnittelun. Lisätietoja Nord Stream 2 -hankkeesta on saatekirjeessä ja hankekuvauksessa.

8 Onko Nord Stream 2 -hanke sinulle tuttu?

Ei. Kuulin nyt hankkeesta ensimmäistä kertaa. *Siirry kysymykseen 11.*

Olen kuullut nimen “Nord Stream 2”, mutta en tunne nykyistä hanketta.

Olen kuullut hankkeesta ja seurannut sitä koskevia uutisia tiedotusvälineissä.

Tunnen hankkeen hyvin ja olen etsinyt sitä koskevia tietoja aktiivisesti.

9 Jos tunnet Nord Stream 2 -hankkeen tai olet seurannut sitä koskevia uutisia, mistä olet saanut tietoa hankkeesta?

Sanoma- tai aikakauslehdistä

Televisiosta tai radiosta

Nord Stream 2 -verkkosivuilta tai muista Nord Stream 2 -esitteistä tai -julkaisuista

Internetistä, mistä _____

Kansalaisjärjestöistä (esim. ympäristöjärjestöt)

Naapureilta tai muilta tutuilta

Sosiaalisesta mediasta, mistä _____

Muualta, mistä _____

10 Miten arvioisit saamiasi Nord Stream 2 -hanketta koskevia tietoja? Lue väittämät ja merkitse samalle riville, kuinka suuressa määrin olet samaa mieltä väittämän kanssa merkitsemällä rasti kyseiseen ruutuun.

	Olen täysin samaa mieltä 2	Olen enimmäkseen samaa mieltä 1	Olen enimmäkseen eri mieltä -1	Olen täysin eri mieltä -2	En osaa sanoa
Tiedot ovat olleet riittäviä tarpeisiini	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Tieto on ollut helposti ymmärrettävää	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

11 Mitä mieltä olet seuraavista Nord Stream 2 -hanketta koskevista väittämistä? Lisätietoja hankkeesta ja siihen liittyvistä aiheista on saatekirjeessä ja hankekuvauksessa. Lue kukin väittämä ja ilmoita samalla rivillä, kuinka suuressa määrin olet samaa mieltä väittämän kanssa merkitsemällä rasti kyseiseen ruutuun.

	Olen täysin samaa mieltä 2	Olen enimmäkseen samaa mieltä 1	Olen enimmäkseen eri mieltä -1	Olen täysin eri mieltä -2	En osaa sanoa
En ole vielä muodostanut mielipidettä hankkeesta.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Nord Stream 2-hankkeeseen liittyvät toiminnot toisivat uusia liiketoimintamahdollisuuksia Suomen rannikkoalueille.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Nord Stream 2-hankkeeseen liittyvät toiminnot toisivat työnsaantimahdollisuuksia Suomen rannikkoalueille.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Suomen rannikkoalueet eivät hyötyisi Nord Stream 2 -hankkeeseen liittyvistä toiminnoista	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kotkaa ei pidä käyttää Nord Stream 2-hankkeeseen liittyvien toimintojen logistiikkakeskuksena.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Hankoa ei pidä käyttää Nord Stream 2-hankkeeseen liittyvien toimintojen logistiikkakeskuksena.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Mielipiteeni Nord Stream 2-hankkeesta on kaiken kaikkiaan myönteinen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

NORD STREAM 2-HANKKEEN VAIKUTUKSET

12 Mitä mieltä olet Suomenlahdelle suunniteltavan Nord Stream 2-putkilinjan vaikutuksista?

- Uskon, ettei hanke vaikuta mitenkään Suomenlahteen. *Siirry kysymykseen 15.*
- Uskon, että hankkeella on negatiivinen vaikutus Suomenlahteen. *Siirry kysymykseen 13.*
- Uskon, että hankkeella on positiivinen vaikutus Suomenlahteen. *Siirry kysymykseen 14.*
- Uskon, että hankkeella on sekä myönteinen että kielteinen vaikutus Suomenlahteen. *Vastaa kysymyksiin 13 sekä 14.*
- En osaa sanoa. *Siirry kysymykseen 15.*

13 Jos uskot, että Nord Stream 2-hankkeella on kielteinen vaikutus Suomenlahteen, mistä vaikutuksista olet huolissasi?

	Ei kielteistä vaikutusta tai merkityksetön kielteinen vaikutus 0	Pieni kielteinen vaikutus -1	Keskisuuri kielteinen vaikutus -2	Suuri kielteinen vaikutus -3	En osaa sanoa
Vaikutukset turismiin	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Vaikutukset vedenlaatuun	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Vaikutukset laivaliikenteeseen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Ammusten raivaamiseen liittyvät vaikutukset	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kaasuputkien rakentamiseen tai käyttöön mahdollisesti liittyvät onnettomuudet	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Vaikutukset merieliöstöön	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Vaikutukset suojelualueisiin	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Vaikutukset eläimiin (esim. linnut, hylkeet)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Vaikutukset merenpohjassa oleviin hylkyihin ja muuhun vedenalaiseen kulttuuriperintöön	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Muu vaikutus (mikä)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

14 Jos uskot, että Nord Stream 2-hankkeella on myönteinen vaikutus Suomenlahteen, mitä vaikutuksia odotat?

	Ei myönteistä vaikutusta tai merkityksetön negatiivinen vaikutus 0	Pieni myönteinen vaikutus 1	Keskisuuri myönteinen vaikutus 2	Suuri myönteinen vaikutus 3	En osaa sanoa
Vaikutukset turismiin	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Vaikutukset vedenlaatuun	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Vaikutukset laivaliikenteeseen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Ammusten raivaamiseen liittyvät vaikutukset	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Vaikutukset merieliöstöön	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Vaikutukset suojelualueisiin	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Vaikutukset eläimiin (esim. linnut, hylkeet)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Vaikutukset merenpohjassa oleviin hylkyihin ja muuhun vedenalaiseen kulttuuriperintöön	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Muu vaikutus (mikä)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

15 Kahden jo asennetun Nord Stream -putkilinjan rakentaminen työllisti 200 henkilöä hankkeeseen liittyvissä toiminnoissa sekä 100 henkilöä epäsuorasti. Hankkeen taloudellinen hyöty Suomelle oli noin 180 miljoonaa euroa. Mitä taloudellisia vaikutuksia uskot suunnitellusta Nord Stream 2-putkilinjasta olevan Suomelle?

- Hankkeella on kielteisiä taloudellisia vaikutuksia Suomelle.
- Hankkeella ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia Suomelle.
- Hankkeella on myönteisiä taloudellisia vaikutuksia Suomelle.
- En osaa sanoa.

16 Suomenlahdella liikkuu päivittäin keskimäärin 92 alusta. Määrä lisääntyi muutamalla aluksella (putkenlaskun aikana noin 5-15 aluksella) kahden jo asennetun Nord Stream -putkilinjan rakennusvaiheessa. Nord Stream 2:lla uskotaan olevan samanlainen vaikutus. Turvallisen työympäristön varmistamiseksi muulle laivaliikenteelle tiedotetaan rakentamisesta ja rakennusalusten ympärille perustetaan suojavyöhykkeet. Tämä saattaa aiheuttaa rajoitteita tai paikallisia muutoksia muiden alusten reitteihin.

Onko tämä vaikutus mielestäsi merkittävä?

- Kyllä, yleisellä tasolla Ei En osaa sanoa
- Kyllä, henkilökohtaisella tasolla, miksi

17 Vuonna 2015 suoritettiin erillinen tutkimus, jossa seurattiin kahden jo asennetun Nord Stream -putkilinjan vaikutuksia kalastukseen. Tutkimuksen tulokset osoittavat, ettei jo asennetuilla Nord Stream -putkilinjoilla ole ollut merkittävää vaikutusta kalastukseen (troomaukseen) Suomenlahdella. Oletko silti huolissasi hankkeen vaikutuksista kalastukseen?

- Kyllä, yleisellä tasolla Ei En osaa sanoa
- Kyllä, henkilökohtaisella tasolla, miksi

18 Kahden jo asennetun Nord Stream -putkilinjan rakentamista koskevan ympäristötarkkailun tulokset osoittavat, ettei rakentaminen (mukaan lukien ammusten raivaus, kiviaineksen sijoitus ja putkenlasku) vaikuttanut merkittävästi vedenlaatuun tai merieliöstöön. Kaikki havaitut muutokset olivat vähäisiä ja paikallisia. Kahden uuden samanlaisen putkilinjan rakentamisella odotetaan olevan samanlaisia vaikutuksia. Oletko huolissasi vaikutuksista vedenlaatuun tai vesieliöihin?

- Kyllä, yleisellä tasolla Ei En osaa sanoa
- Kyllä, henkilökohtaisella tasolla, miksi
